

**Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Херсонській області**

**МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції**

**МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА – ЗАПОРУКА
ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**

Херсон, 24 жовтня 2012 р.

**Херсон
2012**

Методична культура викладача – запорука педагогічної майстерності:
Матеріали науково-практичної конференції. Херсон, 24 жовтня 2012 р.,
Міністерство освіти, науки, молоді та спорту України, Навчально-
методичний центр професійно-технічної освіти у Херсонській області, -Х.,
2012. – 75 с.

Збірка містить матеріали науково-практичної конференції «Методична культура викладача – запорука педагогічної майстерності». Матеріали присвячені обговоренню результатів впровадження у практику роботи професійно-технічних навчальних закладів області різноманітних підходів до формування методичної культури викладачів.

Представлено ряд напрацювань, пов'язаних з проблемами діяльності методичних комісій, педагогічних рад, проблемних семінарів тощо, спрямованих на підвищення професійної майстерності викладачів.

Для широкого кола педагогічних працівників системи професійно-технічної освіти.

Методична культура вчителя, як складова його професійної майстерності

«Ніщо так не пригнічує учня, як усвідомлення безперспективності: «Я ні на що не здатний.» Зневіра, пригніченість – ці почуття позначаються на всій розумовій праці учня, його мозок ніби ціпеніє. Майстерність вчителя полягає у тому, щоб розкрити сили і можливості кожного учня, дати їй радість розумової праці», - писав Василь Сухомлинський.

Дійсно, кожна людина, яка прийшла в цей світ – неоціненна. Треба тільки краще придивитися до себе, проявити інтерес до тих, хто нас оточує.

Самопізнання, саморозвиток, самовдосконалення – це процеси дуже складні, і відповідальні. Як правило, на це витрачаєш все життя.

Кожен учитель, особливо у системі професійно-технічної освіти, щоденно стикається з такими проблемами у своїй діяльності й намагається знайти шляхи їхнього розв'язання. Сьогодні для того щоб бути справжнім вчителем-професіоналом з будь-яких питань, потрібно щоденно перечитувати багато літератури, дивитися телепередачі, ознайомлюватися з ресурсами Інтернету. Треба вміти добирати, аналізувати, систематизувати велику кількість інформації.

Вчитель – це людина, яка має не тільки надавати відповідні знання учням, але й бути освіченою, грамотною, методично, педагогічно культурною та всебічно підкованою.

Методична культура вчителя, його вміння передавати свої знання, організувати весь процес навчання, створювати належні умови для повноцінного спілкування - є необхідною основою для організації сучасного ефективного уроку.

Взагалі поняття «методична культура» багатопланове та багатоаспектне і охоплює різні напрямки діяльності вчителя, але на мій погляд – це **високе мистецтво виховання та навчання, що постійно удосконалюється і доступне кожному педагогу, який працює за покликанням та любить своїх учнів.**

Об'єктивним показником методичної культури є гармонізація, узгодженість усього того, чим професійно володіє педагог, його чуття міри, а також ефективність процесу педагогічного впливу, високі результати навчально-виховної діяльності і, головне, — спрямованість на саморозвиток, самовдосконалення, підвищення кваліфікацій майстерності.

Тлумачний словник так дає пояснення поняттю «методична культура» - **«Методична культура— це рівень довершеності, певної досконалості, якого досяг педагог під час активної, цілеспрямованої навчально-виховної діяльності. Вона визначається системою знань,**

умінь, навичок педагога, характером його професійного спілкування, схильністю до творчості, а також рівнем педагогічної майстерності.»

Компоненти методичної культури педагога:

- науковий світогляд;
- загальнонаукова і фахова ерудиція;
- глибокі психолого-педагогічні знання;
- глибокі знання в галузі викладання навчального предмета, методики виховання;
- відчуття нового;
- творче мислення;
- конструктивні здібності та схильність до аналітико-синтетичної інтелектуальної діяльності;
- критичність мислення;
- потреба до самовдосконалення.

Високий рівень методичної культури означає,
що педагог:

- оволодіває змістом програм і методикою їх реалізації у навчально-виховному процесі;
- виявляє бажання до впровадження нового, передового, озброює учнів глибокими знаннями, підвищує якість викладання предмета не тільки на основі свого життєвого і професійного досвіду, а й шляхом пізнання загальних закономірностей навчального процесу, засвоєння досягнень психолого- педагогічної науки, запровадження їх у практику педагогічної діяльності;
- уміє діагностувати, моделювати і прогнозувати систему педагогічної діяльності;
- володіє методикою педагогічних досліджень і вміє її реалізувати в навчальному процесі;
- удосконалює професійну діяльність, прогнозує перспективи власної праці з урахуванням самоаналізу досягнутого;
- бере активну участь у різних формах методичної роботи, виявляє зацікавлене ставлення до інновації;
- уміє узагальнювати особистий досвід роботи, має друковані праці, пропагує серед колег свої творчі здобутки;
- розвиває творчі здібності учнів.
- досконало володіє сучасними технічними засобами навчання.

Учителям з високим рівнем методичної культури властиві такі риси:

- творча самостійність, що визначається ініціативністю, прагненням до

пізнавальної діяльності нестандартним підходом до справи, активною пошуковою діяльністю, спрямованістю на постановку і розв'язання науково-методичних проблем, налаштованістю інтелекту на творче мислення;

- високий рівень самоорганізації у підготовці до занять під час навчально-виховної діяльності, наполегливість, працездатність, організованість, відповідальність;
- працелюбність і старанність під час самопідготовки, самонавчання, самоформування, дисциплінованість і дбайливість щодо реалізації своєї технології навчання;
- цілеспрямованість у досягненні мети, твердість в обстоювання своїх переконань;
- потреба у самовихованні, формуванні досвіду духовного і професійного самовдосконалення тощо.

Методична культура передбачає

- високий рівень розвитку особистості педагога та його професійної майстерності;
- організованість в здійсненні навчально-виховного процесу;
- високий рівень самореалізації, самовдосконалення та підвищення кваліфікації ;
- здатність до інтенсивної творчості роботи.

Вона є реальною рушійною силою професійної майстерності. Підвищення методичної культури - необхідний елемент інтенсифікації, розширення сфери відповідальності вчителя за умови і результат своєї праці.

Відсутність методичної культури у діяльності вчителя – це фактор, що гальмує і знижує ефективність навчального процесу в навчальному закладі. Він призводить до застою і консерватизму

Шляхами та засобами формування методичної культури , розвитку методичної майстерності, вдосконалення професійних здібностей **педагога є:**

- самоосвіта;
- навчально-методична робота в міжкурсовий період;
- проходження курсової перепідготовки, що створює умови для безперервності післядипломної освіти педагогів;
- формування особистої педагогічної майстерності і професійної культури, тобто проява креативності у роботі.

Методична культура формується паралельно з майстерністю, мистецтвом викладання, спілкування, навчання, але **суть її полягає в узагальненні, осмисленні особисто педагогічного досвіду й переходу на вищий рівень професіоналізму.**

Методична культура – це категорія духовно-інтелектуальна, вона є тією особистісно духовною базою, на якій розвивається високий

професіоналізм і відточена педагогічна майстерність.

Але кількість знань не робить людину розумною.

Сьогодні мета освіти – не знання , а дія, що базується на знаннях. Тому викладачу потрібні не тільки методичні та педагогічні навички, а насамперед – навички у постійному самонавчанні та самовдосконаленні., бо :

головний вихователь - це життя;

перший вихователь - це родина;

справа вчителя - пов'язати перше з другим та додати щось своє.

І якщо перша сходинка - це слова Д.Менделєєва, то остання – слова мудрого філософа Конфуція , що підходить усім : **«Любіть свою роботу, яку виконуєте, і тоді у вас не буде жодного робочого дня».**

Справді, вчитель – це професія, в якій не роблять кар'єри.

Вчитель –це **актор**, але його слухачі та глядачі не аплодують йому.

Вчитель – це **скульптор**, але його праці ніхто не бачить.

Вчитель – це **лікар** , але його пацієнти рідко дякують йому за лікування й не завжди хочуть лікуватися.

Тож де ж йому взяти сили для щоденного натхнення ? Лише у самому собі, а ще – у підтримці та розумінні своїх колег.

Отже , давайте сьогодні на конференції, яка, сподіваємося , допоможе удосконалить вашу методичну культуру , будемо щедро ділитися своїм досвідом роботи, пам'ятаючи слова П.Бєбєєва : « У житті потрібно випереджати не інших , а самого себе ».

Я.І. Андрейко,

методист НМЦ ПТО у Херсонській області

Самоосвіта як шлях вдосконалення професійних здібностей педагога

Давня мудрість говорить: «Хто стоїть на місці, той відстає». А хто не хоче відставати, мусить рухатися вперед, і не зупинятися, досягнувши вершини, а підійматися вище. У цьому і полягає основна місія сучасного учителя.

Вже не достатньо бути на уроці та поза ним актором, режисером, діловодом, диригентом, дипломатом, психологом, новатором і компетентним фахівцем. Модель сучасного вчителя передбачає готовність до застосування нових освітянських ідей, здатність постійно навчатися, бути у постійному творчому пошуку. Ці якості не видаються додатком до диплома про педагогічну освіту, а формуються у щоденній учительській праці.

В цьому питанні досить поширених форм методичної роботи таких, як методичні наради, практичні семінари, методичні об'єднання чи виїзні консультації. Та не це є головним у зрощенні Вчителя. Головне – розгледіти, а іноді – відчути здатність до творчості, вчасно дати поштовх, яких викликає бажання ступити уперед. І якщо досвідчений методист зуміє розпізнати цей паросток, докладе певних зусиль для його розвитку, результат перейде очікування.

З чого почати роботу? Початок роботи потребує чіткого визначення:

- на якому рівні професійної компетентності знаходиться конкретний викладач у даний час;
- наскільки він здатен до зростання;
- чи здатний до самоосвітньої діяльності;
- якої саме методичної допомоги він потребує тощо.

Некомпетентність професійна є значним недоліком у будь-якій професії, оскільки вона є причиною претензій і нарікань, тож почнемо з визначення цього терміну.

Враховуючи дуже схоже трактування понять "компетенція", "компетентний" та "компетентність" у Тлумачному словнику, вважаємо найбільш точним таке трактування: *"Компетентність – міра відповідальності знань, умінь і досвіду осіб певного соціально-фахового статусу реальному рівню складності виконуваних ними завдань і розв'язуваних проблем."*

На відміну від терміну "кваліфікація", включає, крім суто професійних знань і умінь, що характеризують кваліфікацію, такі якості, як ініціатива, співробітництво, здатність до роботи в групі, комунікативні здібності, уміння вчитися, оцінювати, логічно мислити, відбирати і використовувати інформацію".

Оскільки урок – це головний простір для викладача й аналітичної роботи адміністрації закладу, то на училищному етапі діагностики звичайний для кожного адміністратора внутрішній контроль вже є видом діагностики професійної компетентності педагогічних працівників. Адже, за словами В.О.Сухомлинського "учитель повинен більше працювати не на уроці, а готуючись до нього". Спостереження і вивчення документації, бесіди і анкетування та їх правильний аналіз допоможуть визнати рівень майстерності викладача.

Проаналізувати отримані дані і визначити рівень майстерності викладача, доцільно використавши критерії якісних результатів діяльності

викладача, які допоможуть провести своєрідний моніторинг, наскільки творчо працює педагог.

Наступним кроком буде визначення утруднень викладача у навчально-виховному процесі. Компетентність не означає відсутності утруднень під час виконання своєї ролі, як предметника, так і вихователя.

Труднощі найчастіше у педагога викликають зовнішні чинники. Вони залежать від рівня його компетентності, а значить і від його освітньої та моральної підготовленості до педагогічної роботи, його ставлення до обраної справи, ступеня покликання та професійної придатності.

Одним з найбільш ефективних засобів підвищення професійної компетентності викладача вбачаємо у самоосвітній діяльності. Самоосвіта педагога – свідома діяльність з удосконалення своєї особистості як фахівця: адаптування своїх індивідуально неповторних якостей до вимог педагогічної діяльності, постійне підвищення професійної компетентності та неперервне вдосконалення якостей своєї особистості.

А оскільки навчити самого себе значно складніше, ніж когось, вона передбачає методичний супровід. Він має бути багаторівневий і обов'язково – поступовий.

На підготовчому етапі велику роль відіграє готовність до постійного зросту, до творчості. І хоча, на жаль, педагог змушений віддавати значну частину часу родині, веденню домашнього господарства, та іншому позитивна оцінка діяльності обов'язково призведе до усвідомлення необхідності постійної самоосвіти.

Головним етапом підготовки викладача до самоосвітньої діяльності вважається діагностичний. Сучасна педагогіка дає широкий спектр форм і методів діагностики рівня педагогічної майстерності (анкети, опитувальники, тести, програми), які допоможуть визначити рівень методичної підготовки викладача, педагогічної майстерності.

Але результативність самоосвітньої діяльності матиме тоді, коли правильно спланована (можна щодня гортати сторінки науково-методичної преси чи спеціальних сайтів Інтернету і залишатися на низькому рівні). Саме тому виключного значення надаємо програмам самоосвітньої діяльності викладача. Правильно розроблені програми, плани дадуть змогу педагогові відчувати свої можливості, а, значить, зробити ще один крок далі.

За словами Сухомлинського "...немає людей більш допитливих, невгамовних, більш одержимих думками про творчість, як учителі". Оскільки творчість – "це діяльність, результатом якої є щось якісно нове, неповторне, оригінальне і навіть суспільно-унікальне", то кожного керівника закладу чи методиста турбує питання: як сформулювати здібність до творчої роботи, і як підтримувати світоч творчості, щоб він якомога довше не загасав, і давав плоди.

Устремління до творчого зростання викладача знову ж таки сприяє постійна самоосвітня діяльність у поєднанні з стимулюючими факторами. Психологи доводять, що кожна особистість потребує досягнень, більш того,

устремління до успіху – процес керований, а до самовдосконалення – природний, даний нам від народження. Стимулювання діяльності творчого викладача є однією з функцій адміністрації закладу. Причому можна виділити зовнішні стимули, які сприяють розвитку творчої активності, які є ведучими. Для педагога, я вважаю, особливо великого значення набувають такі стимули як: повага жителів міста і членів колективу, співпраця з учнями і колегами, доброзичливі стосунки з адміністрацією, підвищення кваліфікації, творча атмосфера у колективі, використання досвіду інформаційної діяльності тощо.

Не останню роль серед умов, що впливають на розвиток творчої особистості відіграють морально-психологічні умови у закладі – відсутність конфліктів, атмосфера взаємоповаги один до одного, пошани й гордості за свою професію, керівник який зуміє розгледіти творчі здібності викладача, підтримати його і направити діяльність у потрібному напрямку. Навчання педагога не може мати зупинок, перерв, не може закінчуватися.

К.Ушинський зазначав "Учитель живе до тих пір, доки вчиться, як тільки він перестає вчитися в ньому вмирає вчитель".

Самовдосконалення як соціальний процес базується на вимогах суспільства та професії до особистості фахівця. Причому вимоги, що пред'являються спеціалісту, повинні бути вище тих можливостей, що має людина (Бодальов О.). Ще однією важливою передумовою процесу самовдосконалення є ставлення самого фахівця до вимог, що висуваються. Звісно, якщо він байдуже ставиться до них, про розвиток особистості не йдеться. Необхідно формувати самосвідомість людини як творчого професіонала. Зміст такої підготовки ґрунтується перш за все на гуманістичному уявленні про завдання професійної діяльності, бажаних якостях людини, зокрема її фахової свідомості та мислення, творчих активних дій у рамках відведеної компетенції.

Структура процесу самовдосконалення складається з 4-ох етапів:

- самоусвідомлення та прийняття рішення здійснювати процес самовдосконалення;
- планування та вироблення програми самовдосконалення;
- безпосередня практична діяльність з реалізації поставлених завдань, пов'язаних із роботою над самим собою;
- самоконтроль та самокорекція цієї діяльності.

Професійне самовдосконалення педагога здійснюється через самоосвіту, активну участь у різноманітних методичних заходах, що проводяться в навчальному закладі чи в районі, місті, та самовиховання.

Самоосвіта педагога – це провідна форма вдосконалення професійної компетентності, що полягає в засвоєнні, оновленні, поширенні й поглибленні знань, узагальненні досвіду шляхом цілеспрямованої, системної самоосвітньої роботи, спрямованої на саморозвиток та самовдосконалення особистості, задоволення власних інтересів і об'єктивних потреб освітнього закладу.

Самоосвіта педагога не повинна зводитися до відновлення знань, якими він оволодів у вузі, мова йде про ознайомлення з новітніми педагогічними та психологічними дослідженнями, пошук нових напрямків у методиці та організації навчально-виховного процесу, розгляд на високому науковому рівні педагогічних проблем, що викликають утруднення в практичній роботі.

Як же раціонально спланувати самоосвітню діяльність, щоб мати дійсно ефективний результат? Проблема самоосвіти педагога в контексті його професійної самосвідомості має поступальний рух.

Як я говорила раніше, щоб педагог мав мотивацію на самоосвіту й саморозвиток, потрібно, щоб у нього, по перше, було адекватне уявлення про свою діяльність і особистісні якості; по-друге, щоб він знав, якими є вимоги, що ставить перед ним як професіоналом суспільство. Питання більш якісного ставлення викладачів закладу до виконання своїх обов'язків ми вже неодноразово підіймали на нарадах, так само як і новий, можливо, більш принциповий підхід до атестації педагогічних працівників. Тому вважаю доцільним підняття процесу самоосвіти на більш вищий, упорядкований рівень.

На сьогодні виникла необхідність у більш глибокому вивченні діяльності педагога з метою визначення рівня його професійної підготовки, компетентності, об'єктивної оцінки його праці.

Діяльність з самоосвіти починається з діагностики власних утруднень, проблем. Проведення зовнішнього діагностування з педагогічної, методичної, психологічної підготовки вчителя та спонукання до самооцінки та самоаналізу власних можливостей, якостей, результатів професійної діяльності – основна умова ефективної самоосвіти.

Розглянемо, що собою уявляє самоосвітній процес. Загальна його характеристика має такий вигляд.

З одного боку – це керованим адміністрацією навчального закладу, з іншого – самокерованим з боку особистості. Сьогодні педагоги повинні розуміти: бути гарним професіоналом означає бути в постійному пошуку, зростанні, розвитку. Праця педагога відрізняється високою мобільністю, надзвичайною складністю, вимагає від нього глибоких та різнобічних наукових професійних знань, умінь, навичок, що становлять основу професійної компетентності. Підвищення професійної компетентності педагога - запорука успішного реформування системи освіти в цілому. Що, на жаль, ми не можемо 100 відсотків побачити в усіх членів колективів.

Методика та техніка самоосвіти безпосередньо пов'язані з рівнем сформованості в педагогів системи основних педагогічних умінь.

- вивчити необхідну літературу та передовий педагогічний досвід;
- виокремлювати з літератури, що вивчається та передового педагогічного досвіду основні актуальні положення, факти, явища, що піднімають теоретичний та методичний рівень педагога;
- відбирати з прочитаного та побаченого педагогом думки та методичні знахідки для апробації у власній педагогічній діяльності;

- систематизувати та розробити науково-методичні узагальнення;
- впроваджувати досягнення психолого-педагогічної науки та шкільної практики у власний досвід роботи з дітьми учнями.

В чому полягає сутність самоосвіти?

Перш за все, педагог здобуває знання з різноманітних джерел, використовує ці знання в професійній діяльності, розвитку особистості та власній життєдіяльності.

Метою роботи над темами самоосвіти є систематичне підвищення педагогами свого професійного рівня.

Основні завдання:

- вдосконалення теоретичних знань, професійної компетентності викладача;
- оволодіння новими формами, методами, прийомами навчання і виховання учнів;
- вивчення та впровадження в практику перспективного педагогічного досвіду, новітніх досягнень педагогічної, психологічної наук, нових педагогічних технологій;
- розвиток у закладі інноваційних процесів.

Тема самоосвіти визначається, виходячи з методичної теми навчального закладу, утруднень самого педагога, специфіки його індивідуальних інтересів.

Отже, **алгоритм роботи** викладача з самоосвіти є таким:

- *Підготовчий етап;*
- *Творчий етап;*
- *Аналітико-узагальнюючий етап.*

На результати самоосвіти позитивно впливає науково обґрунтоване планування. Пропоную кожному викладачу скласти індивідуальний план самоосвіти.

Якими джерелами користується педагог? У сучасному світі існує багато різноманітних можливостей отримати знання:

- книжки (наукова, науково-методична, методична, публіцистична, художня та інші літератури);
- фахова періодика (газети, журнали);
- Інтернет;
- телебачення;
- відео, аудіо інформація;
- семінари, круглі столи, конференції;
- майстер-класи;
- курси підвищення кваліфікації;
- екскурсії, театри, виставки, музеї, концерти;
- заходи з обміну досвідом;
- різноманітні курси;
- подорожі тощо.

Форми самоосвіти: індивідуальна та колективна.

Ініціатором є сам педагог, хоча на її організацію часто впливають інші: керівники методичних об'єднань, курсів підвищення кваліфікації, які ініціюють та стимулюють діяльність викладача. Групові форми у вигляді діяльності методичного об'єднання, семінарів, практикумів тощо організуються адміністрацією.

Результат самоосвіти може подаватися у формі:

- доповіді, виступів на семінарі, педагогічній раді, методичному об'єднанні;
- реферату;
- програми;
- методичного посібника;
- статті до фахового видання;
- дидактичного матеріалу;
- науково-методичної розробки;
- проекту;
- методичного чи діагностичного кейсу тощо.

З появою в роботі викладача комп'ютера та Інтернету значно підвищуються можливості педагогічної самоосвіти. З'являються нові теми, цікаві завдання та способи їх розв'язання, нові способи самореалізації, що з'явилися у педагога через появу нових засобів самоосвіти:

- розробка електронних уроків, посібників тощо;
- розробка пакету тестового матеріалу в електронному вигляді;
- розробка пакету стандартного поурочного планування з теми чи групи тем;
- комплект дидактичного матеріалу з предмета: самоосвітні, практичні, контрольні роботи;
- розробка комплекту роздаткового матеріалу з предмета;
- створення термінологічного словника з предметної теми, розділу;
- кабінет інформаційних технологій;
- розробка тематичних класних годин, батьківських зборів чи позакласних заходів;
- розробка навчальних проектів;
- розробка пакету олімпіадного матеріалу для підготовки учнів;
- проект особистої методичної веб-сторінки;
- база даних питань і завдань з предмета;
- створення електронної бібліотеки (творів художньої літератури) згідно програми;
- зв'язок самоосвіти з практичною діяльністю педагога (результатом самоосвіти повинне стати підвищення якості навчально-виховного процесу).

Систематичність і послідовність самоосвіти, безупинний характер роботи, постійне ускладнення змісту й форми самоосвіти. Принцип безперервності виявляється в трьох напрямках: теоретична підготовка за фахом, практичне удосконалення методів навчання й виховання учнів. Вивчення результатів свого психологічного впливу на учнів.

Комплексний підхід у доборі змісту й організації обраної теми по самоосвіті (крім методичних знань, вивчати інші галузі науки: педагогіку, психологію, фізіологію, культурологію, соціологію, дидактику). Комплексний підхід виявляється також у виборі форм і методів самоосвіти, в орієнтації на самостійність і активність педагога.

Індивідуальний характер самоосвіти сама гнучка форма одержання знань. Індивідуальний характер самоосвіти не виключає і колективних форм роботи.

Гласність і наочність результатів самоосвітньої роботи в педагогічному колективі, ПТНЗ, області. Цим створюються умови, можливості для об'єктивного аналізу досягнень і недоліків у навчально-виховній роботі закладу.

Створення в ПТНЗ певних умов – стимулів звертання педагогів до нових наукових досягнень і фактів передового педагогічного досвіду сприяє відвідуванню й аналіз відкритих уроків, демонстрація позакласної роботи з учнями, наробки етичних бесід.

Завершеність самоосвітньої роботи на кожному її етапі - це участь у семінарах, інформація на засіданні методичних комісій, складання доповіді чи реферату, участь у педагогічних читаннях, науково-практичних конференціях тощо.

Отже, ***самоосвіта викладача здійснюється при наявності таких ознак:***

- самоосвіта як процес пізнання передбачає не просте закріплення професійних знань і засвоєння уже відомої наукової інформації, а має на меті одержання нових наукових методичних знань, практичних навичок;
- самоосвіта повинна бути безупинною, поповнення нових знань може здійснюватися на основі попередньої підготовки педагогів;
- самоосвіта повинна сприяти оволодінню педагогом застосування професійних знань у його практичній діяльності.

Самоосвіта педагога буде продуктивною за наступних умов:

- В процесі самоосвіти реалізується потреба особистості у власному розвитку;
- Педагог уміє визначити свої сильні та слабкі сторони, володіє способами самопізнання та самоаналізу, є відкритим до змін;
- Володіє розвинутою здатністю до рефлексії (діяльності особистості, що спрямована на усвідомлення власних дій, почуттів, аналіз цієї діяльності та формулювання висновків);

- Програма професійного саморозвитку, самоосвіти містить у собі можливості дослідницької, пошукової, творчої діяльності;
- Педагог є готовим до творчості;
- Існує зв'язок особистісного та професійного розвитку і саморозвитку.

У системі внутрішнього контролю передбачається самоосвітньою діяльністю три основні види контролю адміністрації:

Попередній контроль

Він здійснюється на початку навчального року, коли педагоги готуються до нового навчального року й складають плани самоосвіти. Своєчасні поради та рекомендації адміністрації допоможуть педагогу реально відібрати питання для самостійного опрацювання, зосередити увагу на головних напрямках свого самовдосконалення. Провідний метод контролю – співбесіди з окремими викладачами та керівниками методичних комісій.

Поточний контроль

Протягом навчального року аналізуються відвідані уроки, проведені виховні заходи, контрольні роботи тощо. Вивчається творча лабораторія педагога. Адміністрація допомагає осмислити та обґрунтувати вдалі моменти в роботі, а разом з тим – виявити недоліки в роботі, певні труднощі, проаналізувати причини їх появи.

В.О.Сухомлинський писав: «На уроці я бачу перш за все, чим живе вчитель, що він читає, яке місце в його духовному житті займає книга, як він слідує за досягненням культури». Отже, кваліфікована допомога, надана на підставі аналізу роботи викладача, надихає його на цілеспрямовану творчу самоосвітню діяльність.

Підсумковий контроль

Здійснюється наприкінці семестру чи навчального року. Частіше за все відбуваються у формі бесіди з педагогами.

Бо, як говорив В.Сухомлинський "Далеко не кожен стане вченим, письменником, артистом, далеко не кожному судилося винайти порох або велосипед, але майстром своєї справи має стати кожен".

Т.В. Гайдаш, голова МК викладачів
загальноосвітнього циклу
Цюрупинського професійного ліцею

Методична культура викладача – запорука педагогічної майстерності

Науково-методична проблема, над якою працює ліцей: «Формування пізнавальної активності учнів на уроках теоретичного і виробничого навчання шляхом впровадження інноваційних педагогічних технологій».

Робота педколективу над єдиною науково-методичною темою – це колективна форма пошукової роботи щодо вирішення актуальної психолого-педагогічної проблеми з метою вдосконалення навчально-виховного процесу та підвищення професійно-кваліфікаційного рівня інженерно-педагогічних працівників ПТНЗ.

В умовах практичної реалізації завдань оновлення змісту професійно-технічної освіти важливого значення набуває організація системної роботи з підвищення професійної кваліфікації педагогічних працівників, впровадження в навчально-виховний процес сучасних інноваційних технологій.

Практика показує, що джерела саморозвитку навчального закладу знаходяться у творчості педагогів, їх професійній майстерності, усвідомленні ними тих завдань, які стоять перед закладами освіти.

Одним із найважливіших чинників, який стимулює зростання професійної майстерності педагогів, допомагає народженню власного педагогічного почерку, розвитку творчості в колективі, прискорює формування передового досвіду в необхідному для навчального закладу напрямі є цілеспрямована робота над єдиною науково-методичною проблемою.

Проблема, яка координує всю методичну роботу нашого ліцею, забезпечує єдність її цілей, завдань та напрямків, створює систему методичної допомоги: «Формування пізнавальної активності учнів на уроках теоретичного і виробничого навчання шляхом впровадження інноваційних педагогічних технологій».

Проблема надзвичайно актуальна, адже людство постійно перебуває в стані змін. Здатність сприймати зміни і творити їх – це найважливіша характеристика способу життя людини в ХХІ столітті.

Маємо готувати людину, здатну до сприйняття й створення змін, аби вона відчула, зрозуміла, сприйняла і сприяла інноваційності, оскільки нова ситуація в суспільстві диктує нові завдання.

Головна мета Державної національної програми «Освіта» (Україна ХХІ століття) – це «забезпечення можливостей самовдосконалення особистості, формування інтелектуального потенціалу як найвищої цінності нації, розвиток творчих здібностей дитини». Це ставить принципово нові вимоги до педагога, оскільки тільки його творча особистість здатна до оновлення сучасної освіти.

Проблема, яка вибрана колективом, не тільки актуальна, але й перспективна, вона працює на майбутнє й відповідає вимогам наступності. Водночас вона непроста. Природно, що не можна одночасно відійти від стереотипів на рівні кожного педагога й запрацювати по-новому. Але те, що інноваційність повинна взагалі стати визначальним аспектом розвитку навчального закладу, аксіома.

Робота над єдиною методичною проблемою стала своєрідним дороговказом для педагогічних працівників ліцею.

Вибір науково-методичної проблеми обумовив діагностичний етап, у якому можна визначити наступне:

- ▶ дослідження реального рівня професійної майстерності, потреб та інтересів як усього колективу, так і кожного педагога (шляхом відвідання уроків, позакласних заходів адміністрацією ліцею, методичним активом з їх наступним аналізом);
- ▶ вивчення рівня навчальних досягнень учнів, їх вихованості, розвитку;
- ▶ складання карти діагностики педагогічної діяльності, систематизація досягнень і утруднень педагогів;

- ▼ виявлення шляхом аналізу карти діагностики педагогічної діяльності та педагогічних спостережень за діяльністю колективу єдиної науково-методичної проблеми, обґрунтування її актуальності для педагогічного колективу.

Самотест «Шляхи розвитку»

1. У мене часто з'являється бажання більше знати про себе.
2. Я вважаю, що в мене немає потреби в чомусь змінюватись.
3. Я впевнений у своїх силах.
4. Я вірю, що всі мої плани здійсняться.
5. У мене немає бажання знати свої плюси та мінуси.
6. У моїх планах я найчастіше сподіваюсь на щасливий випадок, ніж на себе.
7. Я хочу краще та більш ефективно працювати.
8. Я вмію примусити себе змінитися, коли це потрібно.
9. Мої невдачі частіше пов'язані з невмінням працювати.
10. Я цікавлюся думкою інших про мої якості та можливості.
11. Мені важко самостійно домогтися того, що задумано.
12. У будь-якій справі я не боюся невдач та помилок.
13. Мої якості та вміння відповідають вимогам моєї професії.
14. Обставини сильніші за мене, навіть якщо я дуже бажаю щось змінити.

Ключ до обробки результатів:

1+, 2-, 3+, 4+, 5-, 6-, 7+, 8+, 9+, 10+, 11-, 12+, 13-, 14-

Аналіз результатів. Для визначення величини готовності пізнати себе (ГПС) потрібно підрахувати кількість збігів відповідей на самотест з ключем за твердженнями 1, 2, 5, 7, 9, 10, 13. Максимальне значення величини ГПС дорівнює 7 балів. Так само визначається готовність самовдосконалюватися (ГС). Підраховуємо кількість збігів затвердженнями 3, 4, 6, 8, 11, 12, 14. Максимальне значення ГС дорівнює 7 балам.

За одержаними значеннями ГПС та ГС отримуємо місце знаходження на координатній площині індивідуальних показників.

За результатами тесту в методичну роботу можуть бути внесені корективи щодо стимулювання потреб пізнавати себе і самовдосконалюватися.

Єдина науково-методична проблема була обговорена і затверджена педагогічною радою училища.

На засіданні методичної ради ми створили ініціативну групу (голови методичних комісій) з метою визначення головних дидактичних та педагогічних завдань в роботі над новою науково-методичною проблемою.

Визначено наступні завдання:

дидактичні:

- формування інтелектуально-пізнавальних здібностей учнів;
- розвиток творчої активності учнів на уроках теоретичного та виробничого навчання;
- забезпечення й стимулювання саморозвитку й самореалізації особистості; підвищення рівня навчальних досягнень.

педагогічні:

- системне впровадження в педагогічну практику інноваційних технологій, які забезпечують особистісно-зорієнтований підхід до учнів.
- технології інтерактивного навчання;
- технології проектів;
- технології критичного мислення;
- інформаційні технології;
- технології креативного навчання і багато інших.

Робота над науково-методичною проблемою не обмежується одним роком.

Наш колектив передбачає роботу над даною науково-методичною проблемою протягом чотирьох років, що потребувало перспективного планування роботи з педагогічними працівниками на період її опрацювання. Чотири роки – це чотири етапи.

Система роботи над єдиною науково-методичною проблемою

Етапи 2008-2012 рр.

Практичне дослідження проблеми

1 етап (2008-2009)

Діагностика. Теоретичне обґрунтування проблеми

4 етап (2011-2012)

Проведення моніторингового стану викладання навчальних предметів, результатів навчальної діяльності учнів.

1 етап

- ❖ Домогтися розуміння кожним педагогічним працівником необхідності впровадження інновацій, мети їх впровадження.
- ❖ Збагачення педагогічних працівників ліцею знаннями теоретичних і практичних досягнень методичної науки, передового педагогічного досвіду з питань підвищення якості інтелектуально-пізнавальних та творчих здібностей учнів шляхом впровадження інноваційних технологій.
- ❖ Ознайомлення педагогічних працівників з аспектами роботи щодо реалізації проблеми.

2 етап

- ❖ Озброєння педагогічних працівників методикою реалізації проблемної теми;
- ❖ Вибір педагогічних працівників з числа найініціативніших для організації дослідницької роботи, створення ініціативних груп.
- ❖ Орієнтація дидактичного забезпечення на уможливлення застосування інноваційних технологій.
- ❖ Вдосконалення форм і методів роботи педагогічного колективу над загальноліцейною проблемою.

3 етап

- ❖ Втілення проблеми в практику роботи педагогічного колективу.
- ❖ Вдосконалення навчально-методичної бази предметів і професій в контексті впровадження інноваційних технологій.
- ❖ Створення колективу односторонців.
- ❖ Аналіз ефективності роботи над єдиною науково-методичною проблемою та її коригування на науковій основі.

4 етап

- ❖ Систематизація та узагальнення матеріалів, напрацьованих колективом в процесі роботи над проблемою.
- ❖ Оприлюднення позитивного досвіду, його презентація в майстер-класах, творчих звітах.
- ❖ Підготовка матеріалів до друку, їх оформлення. Вироблення практичних рекомендацій.

У процесі роботи над проблемою кожен педагогічний працівник має можливість підвищити фаховий рівень, збагатити свої знання з діалектики, на практиці апробувати нові педагогічні технології, доповнити їх власними педагогічними знахідками, що забезпечує підтримання в педагогічному колективі духу творчості.

У системі науково-методичної роботи найбільш наближеною до педагогічного працівника ланкою є методичні комісії – основні масові методичні підрозділи, найбільш мобільні й динамічні за реалізацією поставлених завдань. Вони об'єднують педагогів за інтересами й створюють оптимальні умови для професійного й методичного зростання кожного педагогічного працівника, підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу в цілому, а в кінцевому результаті – на вдосконалення навчально-виробничого процесу, якості підготовки кваліфікованих робітників.

В контексті науково-методичної проблеми вибрані проблеми всіх 6 методичних комісій, які працюють в ліцеї.

Для прикладу:

МК викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін працює над проблемою «Впровадження інформаційних технологій у викладанні суспільних дисциплін». В арсеналі комісії уроки-ділові ігри, БІТ-уроки, інтегровані уроки, уроки з елементами інсценізації, уроки-подорожі та уроки-казки.

Ось що зроблено МК викладачів природничих дисциплін, яка працює над проблемою «Використання проектної методики у навчанні». В процесі роботи на засіданнях методичної комісії вивчались методичні рекомендації та передовий досвід щодо запровадження проектної технології, проводилися педагогічні дискусії, була чітко організована робота членів методкомісії над індивідуальними методичними проблемами.

Членами методичної комісії проведено творчі показові уроки та відкриті позаурочні заходи, які ілюструють їх роботу з впровадження проектної технології. Це:

- урок-проект з математики на тему: «Циліндр»;
- урок-проект з математики на тему: «Площа бічної поверхні циліндра та конуса»;
- уроки-проекти з хімії на теми: «Мінеральні добрива», «Роль хімії в житті суспільства. Природні волокна», «Полімери в автобудівництві», «Наслідки застосування пестицидів»;
- уроки-проекти з географії на теми: «Японія – країна висхідного сонця»; «Населення і народи Африки», «Італія. Франція. Великобританія», «Країни Європейського Союзу»;
- урок-проект з астрономії «Нейтронні зорі та чорні дірки»;
- урок-проект з фізики «Електронні хвилі та світлові кванти»;
- відкриті засідання гуртка «Еколог», де учні захищали свої проекти «Екологічні проблеми людства», «Життя води», «Природа – наш дім»;
- тематичний вечір «Геометричний вальс навколо нас», підготовлений членами математичного гуртка».

Як бачимо, в діяльності методкомісій прослідковується тісний взаємозв'язок із загальноліцейною науково-методичною проблемою, що свідчить про єдність цілей і завдань в методичній роботі. Це дозволяє успішно і контрольовано реалізувати підвищення педагогічної майстерності,

уникнути стихійності. Адже ще А. Дістервег писав: «Розвиток і освіта жодній людині не можуть бути дані або повідомлені. Кожен, хто бажає до них прилучитися, повинен досягти цього власною діяльністю, власним напруженням. Зовні він може отримати лише збудження». Таким збудженням для кожного педагога і є робота над науково-методичною проблемою.

Обгрунтувавши вибір проблеми, довівши її актуальність, спланувавши роботу в контексті проблеми кожної методкомісії, кожного члена педагогічного колективу, в ліцеї проводиться велика робота щодо формування інтересу до даної проблеми, психологічної готовності працювати над впровадженням інновацій.

Нестандартні форми методичної роботи

У розвитку творчих здібностей викладачів, майстрів виробничого навчання, крім роботи в методичних комісіях, є значні резерви, одним з яких є використання нетрадиційних форм методичної роботи. Такі форми роботи використовуються у нас в рамках роботи шкіл підвищення педагогічної майстерності викладачів і майстрів виробничого навчання, які традиційно діють в ліцеї поряд із школою молодого викладача.

Заняття у школах проходять у вигляді семінарів-практикумів «Індивідуальний освітній маршрут, або Акценти успішного навчання» конференцій з обміну досвідом «Розвиток творчих здібностей учнів в ігровій діяльності», методичних діалогів «Мої перші успіхи і досягнення», семінарів-тренінгів «Особистісне зростання вчителя», інтелектуальних ігор, конкурсів педмайстерності «Справа майстра величає» та молодого викладача «Мій перший крок до зірок», «А я роблю це так...» і багато інших. На заняттях цих шкіл проводиться апробація інноваційних методик, обмін передовим педагогічним досвідом, їх мета – запалити в кожному іскру творчості. Діє правило творення позитивного іміджу, згідно з яким кожен педагог є творчою, розумною, високоморальною особистістю, а завдання методичної служби – створити умови для реалізації цих якостей.

А ось приклади заходів, проведених для педагогічних працівників з метою підтримки ділового тону вчителів, допомоги в подоланні труднощів у впровадженні інновацій у навчально-виробничий процес, відкриття шляху до пошуку, ініціативи і творчості:

- ділова гра «Суд над сучасним уроком»;
- педагогічна виставка дидактичного матеріалу «Фестиваль педагогічної майстерності»;
- подорож по діагностичній карті підвищення методичної кваліфікації класних керівників «Роль класного керівника у навчально-виховному процесі»;
- педагогічні читання «Самоосвіта вчителя – запорука педагогічної творчості»;
- семінар-практикум «Компетентність як основа успіху і самовдосконалення учасників навчально-виховного процесу»;

- ділова гра «Інтерактивне навчання»;
- методичний аукціон «Проектуємо урок разом»;
- вернісаж для молодого вчителя;
- методичний анонс-огляд новинок літератури «Педагогічний бестселер»;
- захист педагогічних проектів;
- психологічні тренінги;
- творчі зустрічі;
- конкурси професійної майстерності викладачів та майстрів в/н;
- лекторії з питань культурології;
- дефіле нестандартних уроків тощо.

Результативність роботи з реалізації проблеми ліцею

Творчий підхід до викладання предметів підвищує ініціативу учнів, самостійність у навчанні, формує компетентну особистість. Продумана систематична робота в цьому напрямку дала результати - збільшилась кількість учнів, які навчаються на достатньому та високому рівнях.

Творчий потенціал педагогічних працівників

В результаті цілеспрямованої роботи щодо професійного зростання педагогів постійно підвищується їхній творчий потенціал.

Розвиток творчої ініціативи педагогічного колективу підтверджує участь учителів у конкурсах професійної майстерності, що підтверджується отриманням призових місць.

Зростає кількість педагогів, які друкують свої творчі доробки у всеукраїнських фахових педагогічних виданнях.

Таким чином, можна зробити висновок, що забезпечення умов для професійного розвитку вчителів дає можливість кожному педагогу розвивати творчі здібності учнів, їх інтерес до навчання.

Нехай те, що ви не в змозі зробити, не заважає робити те, що ви можете.

Емерсон

Н.Л. Мединська,
методист ДНЗ «ПТУ № 14 м. Нова Каховка»

Роль методичних комісій у формуванні методичної культури викладачів

Мета діяльності методичної комісії - підвищення педагогічної майстерності викладачів та формування їхньої методичної культури, тобто уміння вибирати доцільні та необхідні форми і методи самонавчання та навчання учнів.

В ДНЗ «ПТУ № 14 м. Нова Каховка» 2 методичні комісії викладачів загальноосвітніх предметів: гуманітарних дисциплін та природничо-математичного циклу.

Робота комісій базується на реалізації єдиної училищної методичної проблеми **«Розвиток творчого потенціалу учнів і педагогічних працівників шляхом впровадження інноваційних технологій».**

Для реалізації єдиної методичної проблеми методичною радою був складений план дій – алгоритм, у якому передбачені покрокові завдання та заходи з їхнього виконання. Термін роботи над проблемою – 5 років

- ◆ 1 рік. Організація роботи; прогнозування очікуваних результатів; опанування теоретичного матеріалу.
- ◆ 2 рік. Активізація методичної роботи для підвищення творчої активності педагогів; впровадження педагогами окремих елементів інновацій.
- ◆ 3 рік. Практичне застосування інноваційних освітніх технологій педагогами училища; аналіз проміжних результатів; створення банку даних передових освітніх технологій.
- ◆ 4 рік. Аналіз, корекція, розширення накопиченого досвіду та конструювання власного.

- ◆ 5 рік. Узагальнення досвіду; підготовка матеріалів для публікації; оцінка рівня самореалізації педагогів.

Оскільки методична комісія - найменша, але важлива структурна ланка методичної роботи в училищі, до голови МК є ряд вимог. Він має бути генератором ідей, людиною творчою, яка не боїться новизни, особистим прикладом спонукає членів комісії до творчої активності.

На початковому етапі роботи над проблемою голови МК спланували роботу по вивченню теоретичного матеріалу про використання інноваційних технологій з кожної дисципліни загальноосвітньої підготовки. Були створені творчі групи по вивченню інноваційних технологій, завдяки чому накопичено банк даних таких інноваційних технологій:

- Особистісно орієнтоване навчання.
- Ситуаційне навчання.
- Проблемне навчання.
- Розвиваюче навчання.
- Проектна технологія.
- Ігрові технології.
- Інформаційно–комунікаційні технології.

З метою впровадження окремих елементів інновацій викладачі готували доповіді на тему:

- «Сучасні прийоми активізації мислення учнів на уроках літератури, географії, економіки»,
- «Організація самостійної творчої роботи учнів на уроках математики»,
- «Розвиток творчих здібностей учнів на уроках фізики»,
- «Переваги використання інтерактивних технологій на уроках економіки і права»,
- «Використання методу проектів при викладанні природничих наук»,
- «Нетрадиційні підходи до традиційного уроку історії».

Для підвищення творчої активності педагогів використовувались активні форми проведення засідань методичних комісій.

- ***Диспут*** «Творча особистість – чи можна її виховати на уроці?» Викладачі працювали над визначенням поняття «Творчість», а потім, використовуючи прийом «Займи позицію», доводили власну точку зору з питання, опираючись на власний педагогічний досвід та моніторинг навчальних досягнень учнів. Як аргументи «за» були представлені методи і прийоми роботи на уроці, які сприяють розвитку творчих здібностей учнів.

- ***Робота над помилками*** з теми «Слайдова презентація : види, вимоги до створення, сфера використання». Спочатку були розглянуті теоретичні питання з теми. Потім викладачі проаналізували надані слайдові презентації за визначеними критеріями. І на закріплення викладачі розділились на групи і створювали власні слайдові презентації, які мали відповідати вимогам.

Очевидно, що кожен викладач, незалежно від рівня своєї кваліфікації, повинен вміти орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства.

Тому засідання МК у формі круглого столу з теми « Використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі» проходило у три етапи :

- 1) опрацювання теоретичних положень з теми,
- 2) презентація методичної розробки «Електронний навчальний посібник : структура, зміст, алгоритм створення » .(Підготувала голова МК),
- 3) перегляд уроку з використанням ЕНП та аналіз його ефективності.

- Обмін досвідом з теми «Використання ІКТ на уроках» показав, як зросла компетентність педагогів з даного питання і наскільки ефективною була робота МК у цьому напрямку. Кожен викладач розповів, які комп'ютерні технології він використовує, на яких етапах уроку і з якими результатами. Виступи супроводжувались демонстрацією наробок.

- Майстер - клас «Використання прийомів активізації розумової активності учнів на різних етапах уроку » проходив у три етапи.

I етап. Теоретичний. Викладач надала інформацію про методи і прийоми, які дозволяють активізувати розумову активність учнів на кожному етапі уроку, та презентувала розроблений посібник .

II етап. Практичний. Відвідування фрагментів уроків викладача, на яких ці прийоми використовуються.

III етап. Аналітичний. Аналіз учасниками майстер-класу ефективності використаних викладачем дидактичних прийомів.

- Творчий звіт готують викладачі, які проходять атестацію, незалежно від кваліфікаційної категорії, а також викладачі, які брали участь у обласних конкурсах різної спрямованості. Мета цієї форми роботи – узагальнення напрацювань та передача досвіду.

Творчий портрет як спосіб пропаганди та впровадження перспективного досвіду практикуємо для викладачів вищої кваліфікаційної категорії, яким присвоюються звання та які мають вагомі наробки та родзинки у своїй праці. У минулому році проведений творчий портрет викладача фізичної культури, який виховав олімпійську чемпіонку, майстрів та кандидатів у майстри спорту. Така форма узагальнення досвіду, на мій погляд, дуже вдала, адже можна створити теплу душевну атмосферу і говорити не лише про фахівця, а і про людину. На нашому заході, окрім виступів з методики викладання, були перегляд фотоархіву, інтерв'ю з колишніми вихованцями викладача, його донькою – педагогом, колегами, з якими розпочинав викладацьку діяльність в училищі. Звучали улюблені вірші та пісня викладача, складено його психологічний портрет. Усе це створило загальне враження про Педагога з великої літери.

Більшість викладачів погоджуються , що проведення відкритих уроків - найефективніша форма методичного вдосконалення (навіть тоді, коли урок готує і проводить і не дуже досвідчений учитель). Адже показові уроки

допомагають присутнім педагогам усвідомлювати перспективу власного професійного розвитку та спонукають переходити з репродуктивного рівня майстерності до власного творчого, новаторського рівня.

Володіння навичками аналізу і самоаналізу уроків - теж складова методичної культури викладача. Тому на засіданнях МК педагоги аналізують відкриті уроки, дотримуючись принципів : цілеспрямованість обговорення, науковість аналізу, принциповість, поєднана з доброзичливістю під час висловлення критичних зауважень, поєднання аналізу уроку з висновками і рекомендаціями, підбиття підсумків відкритого уроку кваліфікованими спеціалістами. Завдяки щорічним фестивалям показових уроків в інформаційний банк передових технологій училища увійшли такі нетрадиційні форми організації навчальної діяльності учнів:

- урок одного слова
- захист проектів
- урок – пам'ять
- урок – дослідження
- урок – презентація
- віртуальна подорож
- екскурсія
- біт – урок
- диспут
- гра
- змагання (КВК, марафон)
- конференція
- бінарний урок.

Чи дає результати проведена робота? Безперечно. Зросла творча активність педагогів – викладачі беруть участь в усіх обласних конкурсах змагальницького характеру не з примусу, а за власним бажанням, щоб спробувати власні сили і набути нового досвіду і не пасуть задніх.

Зросла комп'ютерна компетентність викладачів – з середнього рівня до достатнього і високого.

Активізувалась видавнича діяльність колективу. Свої розробки надрукували за останні 3 роки 3 викладача, ще 3 надіслали до друку у журнали «Профтехосвіта» та «Все для вчителя».

Творчі викладачі створюють навчальному закладу позитивну репутацію, тому випускники приводять до нас навчатись своїх друзів, родичів, знайомих. План набору учнів у цьому навчальному році виконано.

На декілька відсотків зріс рівень навчальних досягнень учнів.

Звісно, не все ідеально, але прагнення вдосконалюватись у викладачів є, і це не може не дати позитивні результати.

І.М. Гринчак, методист
ДНЗ «ВПУ № 2 м. Херсона»

Форми та методи роботи методичних комісій по формуванню методичної культури викладача

*«Творчість, у яких би формах
вона не проявлялася –
найвищий прояв людського духу»
(Б. Енгельгард)*

Освіта в Україні невпинно рухається вперед, шукає нових шляхів розвитку, апробує найновіші технології і не забуває про традиції, перевірені часом.

В роботі методичних комісій враховуються конкретні завдання, що стоять перед училищем: результати навчально-виховної роботи колективу за попередні роки, завдання, що впливають з училищної методичної теми, результати попередньої роботи комісії, склад членів комісії, рівень їхньої педагогічної підготовки, необхідність надання конкретної допомоги викладачам і майстрам.

Методична проблема, над якою працює педагогічний колектив училища: «Розвиток життєвої компетентності особистості та підготовки її до успіху в умовах сучасного ринку праці».

Основні завдання:

- Удосконалення змісту, форм і методів навчання та виховання учнівської молоді, забезпечення єдності, органічного взаємозв'язку загальноосвітньої та професійної підготовки учнів;
- Організаційно-методична допомога у розвитку педагогічної творчості, експериментально-дослідницькій роботі, впровадження результатів наукових досліджень, передового досвіду, педагогічних технологій;
- Створення комплексного методичного забезпечення предметів

- *Розвиток педагогічної та професійної майстерності педагогічних працівників, їх загальної культури, створення мотивації та умов для професійного вдосконалення;*
- *Інформаційне забезпечення педагогічних працівників з проблем освіти, педагогіки, психології, інформування про досягнення науки і техніки, новітніх виробничих технологій та передового педагогічного досвіду;*
- *Підготовка до атестації педагогічних працівників.*

Методична культура викладача – запорука педагогічної майстерності. І, погодьтеся, це дійсно так! Адже об'єктивним показником методичної культури є гармонізація, узгодженість усього того, чим професійно володіє педагог, його чуття міри, а також ефективність процесу педагогічного впливу, високі результати навчально-виховної діяльності і, головне, — спрямованість на саморозвиток, самовдосконалення, підвищення кваліфікацій майстерності. Як відомо одним із основних засобів підвищення професійної майстерності та методичної культури є **самоосвіта**. Самоосвіта – постійна діяльність вчителя, спрямована на розширення і поглиблення знань, підвищення рівня предметної підготовки.

Самоосвіта є **обов'язковим елементом** розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у ВПУ № 2, яка здійснюється як індивідуально так і колективно, це:

- *підвищення рівня знань за фахом – це традиційне проходження курсів підвищення кваліфікації на базі Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;*
- *підвищення загальної та професійної культури – участь у Круглих столах, педагогічних читаннях; проведення навчальний психолого-педагогічний тренінгу для пед. колективу «Техніка педагогічного спілкування. Формування компетентностей саморозвитку і самоосвіти підприємців» за участю представників Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту освіти – Жорова Ірина Ярославівна; старший викладач кафедри педагогіки та психології – Рідкоус Олеся Володимирівна, 2011 рік);*
- *вивчення передового педагогічного досвіду здійснюється протягом міжатаестаційного періоду. Ось уже рік, як у кожного викладача заведено «Методичний паспорт викладач», де фіксується вся методична робота від проведених заходів до рівня НДУ з предмета. До речі, у цьому навчальному році введена рейтингова шкала оцінювання, це на основі даних по методичному паспорту експертна комісія підраховує рейтинг серед викладачів та майстрів виробничого навчання. Це є гарним стимулом до самовдосконалення викладача;*

- участь у науковій роботі – це опублікування власних матеріалів в журналах; в цьому навчальному році викладачі природничо-математичних дисциплін опубліковують збірник задач, вправ та уроків «Професійна спрямованість на уроках природничо-математичного циклу», затверджену на засіданні кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних та технологічних дисциплін Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради ;
- проведення відкритих уроків – традиційно (як мінімум один раз на рік викладач проводить показовий урок,
- підготовка рефератів і доповідей (та розгляд їх за засіданнях МО.

Круглі столи та педагогічні читання проводяться у ВПУ № 2 з метою:

- вивчення системи роботи кращих навчальних закладів, педагогічних працівників;
- заслуховування доповідей та інших матеріалів з окремих питань педагогічної теорії та практики;
- підведення підсумків та обговорення результатів експериментальної і дослідницької роботи тощо.

У формуванні методичної культури викладача чималу роль має місце забезпечення викладачів методичною періодикою з предметів. У ВПУ № 2 викладачі мають змогу попрацювати з методичною періодикою як в бібліотеці, так і в методичному кабінеті. Систематично ми одержуємо журнал з таких предметів: хімія, біологія, математика, інформатика, фізика, історія і суспільство, екологія, всесвітня література та ін.

Активна самоосвіта приносить свої результати. І перш за все це застосування вдалих форм та методів на уроках, які сприяють підвищенню рівня НДУ. Також учні училища, які беруть участь в олімпіадах показують хороший результат серед учнів ПТНЗ.

Отже, у ДНЗ «ВПУ № 2 м. Херсона» працюють 7 методичних комісій та «Школа молодого майстра», які розробляють і обговорюють питання вдосконалення змісту, організації та методики навчання та виховання.

Звичайно, зміст, форми і методи роботи методичної комісії залежать від конкретних умов роботи училища, план роботи методичної комісії розробляється на навчальний рік за результатами попередньої діяльності педагогічного колективу та на основі аналізу підсумків діагностичного вивчення професійної компетентності педагогічних працівників.

Основними напрямками діяльності методичних комісій в ВПУ № 2 є:

- робота над програмно-методичним, комплексно-методичним забезпеченням предметів і професій;

- обговорення питань підготовки та аналізу результатів ДПА з предметів, контрольних та кваліфікаційних робіт, державних кваліфікаційних атестацій);
- обговорення переліку навчально-виробничих та кваліфікаційних робіт, інструкційно-технологічної документації, змісту екзаменаційних білетів;
- аналіз практики використання навчальних планів і програм, які діють, тощо;
- аналіз проведених уроків з загальноосвітньої та професійно-теоретичної підготовки.

На уроках загальноосвітніх дисциплін (математики, фізики, хімії, української та іноземної мови) кожен викладач впроваджує **елементи професійної спрямованості**.

Здійснюється навчання, яке максимально наближене до особистісно орієнтованого і дає можливість поєднати індивідуальну та колективну форми роботи при організації навчального процесу у групах.

На розвиток пізнавальної активності учнів позитивно впливають **предметні тижні**, які постійно проходять у навчальному закладі на відповідному рівні.

У навчальному закладі проводяться конкурси професійної майстерності за всіма професіями, олімпіади з предметів.

У підготовці до конкурсів, предметних олімпіад педагогічні працівники приділяють значну увагу розробці завдань та підготовці учнів.

Методична комісія природничо-математичних дисциплін

(працює над проблемою «Впровадження інформаційно-комунікативних технологій в навчально-виховний процес як ефективний засіб формування ключових компетенцій учнів»).

Важливе завдання, котре постало нині перед системою освіти України, полягає в підвищенні рівня ефективності навчання учнів. Без знань комп'ютерних технологій, уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти й оперувати інформацією неможливо стати сучасним спеціалістом, котрий володіє певною професією.

Впровадження мультимедійних технологій у навчальний процес нашого училища сприяє підвищенню якості навчальних досягнень учнів, посилює мотиваційний аспект, а на цій основі і пізнавальний інтерес у учнів до підвищення рівня фахової підготовки та опанування навичками роботи із сучасними засобами комп'ютерної техніки.

Мультимедійні засоби навчання використовуються на уроках інформатики, математики. **Для ефективно організації процесу пізнання використовуються методи** створення на заняттях різноманітних проблемних ситуацій, впровадження у навчальний процес індивідуалізованих і колективних форм навчання, розвитку в учнів навичок пошукової діяльності, творчої ініціативи, продуктивного й критичного мислення,

активізації пізнавальних мотивів, дослідницьких компонентів і самостійності в навчальній діяльності, вміння прогнозувати результати своєї діяльності, розробляти стратегію пошуку самостійних шляхів вирішення поставлених завдань, тобто креативності.

Уже традиційно з предмету інформатика проходить залік (викладач Барвінська І.В.) у формі захисту проектів, де учні, обираючи тему зі своєї спеціальності, самостійно розкривають її. Обов'язковими є виготовлення буклетів, рефератів, створення презентації, створення сайту.

Адже проектна діяльність - самостійність учнів у пізнавальній діяльності як запорука творчого підходу та креативності. Синтез, узагальнення, систематизація, абстрагування можна здійснювати лише після здійснення детальної обробки літератури. Створюючи проекти, учні усвідомлюють особистісну значимість поставлених проблем, узятих із реального життя.

Методичне об'єднання вчителів природничо-математичного циклу вважає, що розв'язування наведеної проблеми вимагає від учнів та викладачів творчості, активності, елементів наукового дослідження, знань, що не завжди входять в програму з математики, оволодіння інформаційно-комп'ютерними технологіями та їхніми можливостями щодо розв'язання практичних задач. У своїй діяльності вчителі природничо-математичного циклу ефективно використовують інноваційні методи навчання.

Головною метою методичної роботи викладачів природничо-математичних наук є не лише надання допомоги викладачам у розвитку та підвищенні професійної майстерності, а й активізація творчого потенціалу кожного викладача.

Для досягнення цієї мети визначено такі завдання:

- вивчення директивних документів уряду;
- забезпечення планування, організації, контролю й аналізу освітнього процесу на уроках хімії, біології, фізики та математики;
- корекція традиційних, розробка інноваційних навчальних програм, їх обговорення та затвердження;
- вивчення і впровадження у практику експертно-дослідницької перевірки рівня навченості учнів;
- затвердження індивідуальних планів науково-методичної роботи викладачів;
- вивчення та узагальнення педагогічного досвіду вчителів;
- допомога вчителям в організації самоосвіти;
- організація екологічного виховання учнів.

Викладачі Якуніна С.Б., Степаненко Л.В., Хоруженко І.Г. постійно зв'язують предмети з професією, щоб учень побачив необхідність навчання. Особливо це використовується під час викладення тем з геометрії. Учні пропонуються назвати деталі автомобілів, які мають форму геометричних тіл.

(професія «слюсар з ремонту автомобілів, машиніст бульдозера, машиніст екскаватора однокошового»). Широко застосовуються демонстрації

відеоматеріалів, слайдових презентацій, що яскраво зображують зв'язки природничо-математичних дисциплін з не тільки з професіями, а й з навколишнім середовищем та дійсно зацікавлюють учнів до вивчення предметів.

Методична комісія суспільно-гуманітарних дисциплін

(працює над проблемою «Активні форми та методи навчання під час вивчення дисциплін суспільно-гуманітарного циклу»).

Часто викладачам необхідно враховувати і вікові особливості учнів. Для прикладу можна розглянути роботу методичного об'єднання суспільно – гуманітарного циклу, а саме викладачів іноземної мови. Філовська О.В. та Юрченко Т.О. вважають, що запам'ятовування нових лексичних одиниць буде змінюватися по лінії скорочення механічних прийомів та розширення логічного запам'ятовування, тобто замість того, щоб збільшувати словарний запас шляхом механічного запам'ятовування, учні будуть вивчати нові слова, шукаючи аналогії у рідній мові (наприклад, англійське слово "automobile" співпадає з українським словом "автомобіль", "construction" - зі словом "конструкція"), або здогадуючись про значення похідних слів на основі значення слів, від яких вони були утворені та словотворчих афіксів (наприклад, якщо слово "part" означає "частина", то "partly" - "частково"; "happy" перекладається "щасливий", а отже "happiness" - це "щастя").

При введенні нових лексичних одиниць використовувався метод хорошої роботи. Учні читали базовий текст "Countries of the World" хором та по одному і перекладали його. Використовувалась велика кількість наочності (карта світу, малюнки із зображеннями прапорів різних країн та людей різних національностей, тощо). Для стимулювання навчальної роботи проводились пізнавальні ігри, наприклад учням були представлені прапори різних країн, і учні повинні були назвати, яким країнам вони належать:

Whose flag is this? This is a flag of France.

Whose flag is this? This is a flag of Russia.

Або учні повинні були сказати, до якої національності належить зображена на малюнку людина, наприклад:

Who is this? This is an American.

Who is this? This is a Japanese.

На уроці також були рухливі ігри, на зразок такої, у якій вчитель кидає учневі м'яч і каже назву країни, а той повинен кинути м'яча назад, називаючи столицю країни, наприклад:

Germany! - Berlin!

England! - London!

Новий лексичний матеріал було закріплено практичними вправами, наприклад, учню було запропоновано назвати своє ім'я, з якої країни він приїхав та якої він національності, наприклад:

My name is Jane. I came from America.

I am an American.

На уроках літератури викладачі Юденцова Тетяна Олександрівна та Юрченко Тетяна Олександрівна використовують наступні методи:

Метод придумування – це спосіб створення не відомого учням раніш продукту за результатами їх певних розумових дій.

Метод реалізується за допомогою таких прийомів :

Заміщення якості одного об'єкта якостями іншого з метою створення нового об'єкта.

Пошук властивостей об'єкта в іншому середовищі.

Зміна елемента об'єкта, що вивчається, та опис властивостей нового об'єкта, який здобуто за результатами цієї зміни.

Метод «Якби...». Учням пропонується скласти опис та намалювати малюнок про те, що відбувається якщо герой того чи іншого твору вчинив би не так, як це зробив зараз. Наприклад : щоб сталося із Сонею мармеладовою, якби вона не зустріла Родіона Роскольнікова ?

Виконуючи це завдання, учень не тільки висловлює свої думки , але й намагається переробити, завершити, написати заново твір.

Пропонуючи такі завдання 2-3 рази на рік, викладач має змогу прослідкувати ступінь зростання мислення учня.

Метод « ЦІКАВОГО ЗАПИТАННЯ » - перед учнями ставиться цікаве проблемне запитання, яке спрямоване на розвиток креативного мислення. Наприклад,

Чи можна стверджувати, що Клод Фролло – трагічна постать ?

(В.Гюго «Собор Паризької Богоматері »)

Чи потрібні людині янголи ? (Гарсія Маркес «Стариган з крилами»)

Що, на ваш погляд, має робити людина, яка розуміє, що «чума – нескінченна поразка ?» (Камю «Чума»)

Метод «Реклама » - учням пропонується розробити рекламу (листівку, бігборд, рекламний ролик, буклет) літературного героя, твору, літературної течії, творчості письменника тощо.

Дискусійний метод - учням пропонують провести

- прес-конференцію з героєм твору;
- суд над героєм твору;
- взяти інтерв'ю у автора твору;
- провести теле-радіо міст з авторами різних творів;
- провести «круглий стіл» за творами різних письменників;
- провести «діалог-фантазію» з героєм твору, автором твору.

І як результат – рівень навчальних досягнень учнів покращується на очах.

Нашим вчителям близькі такі методи навчання як розповідь, бесіда, лекція, показ ілюстрацій, показ демонстраційних приладів, виконання вправ, трудових завдань, лабораторних дослідів, застосування пізнавальних ігор,

навчальних дискусій, методів заохочення та осудження у навчальній діяльності, застосування проблемного викладення навчального матеріалу, проблемних бесід, дослідницьких експериментів, використання аналогій, індуктивних та дедуктивних міркувань, застосування методів самостійної роботи, з книгою, навчаючими машинами, використання усного опитування, письмових робіт, контрольних, лабораторних, методів програмування, контролю.

Ефективність застосування методів залежить від того, чи підібраний він відповідно до тих завдань, які можуть успішно розв'язуватися з його допомогою. Наш педагогічний колектив працює над цим на протязі 5 років та дійшов до висновку, що не має методів ефективних чи неефективних, хороших чи поганих – кожен метод ефективний за умови правильного вибору й майстерного застосування. Щоб досягти успіхів потрібно постійно працювати творчо.

Два рази на місяць проводяться інструктивно-методичні наради з викладачами та щосереди з майстрами виробничого навчання з метою інформування педагогічних працівників щодо вивчення та обговорення нормативних актів, документів та окремих питань, які передбачені у перспективному плані роботи училища на рік.

У червні проводиться аукціон педагогічних ідей, результати якого використовуються при плануванні роботи на наступний рік. Всю методичну роботу координує педагогічна рада, яка регулярно проводить свої засідання.

Вивчення і узагальнення передового педагогічного і виробничого досвіду, інноваційних педагогічних технологій щодо впровадження сучасних форм та методів навчання, досягнень науки, техніки, нових технологій в навчальному закладі відбувається через створення педагогами папок передового досвіду, які поповнюються матеріалами уроків колег з області та України.

Результатом творчої, наполегливої праці колективу, постійної самоосвітньої діяльності педагогічних працівників є те, що училище займає завжди передові позиції в рейтингу професійно-технічних закладів області. Викладачі та майстри виробничого навчання, які беруть участь у щорічних конкурсах, здобувають перемоги. Учні училища, які беруть участь в олімпіадах показують хороший результат серед учнів ПТНЗ.

Шляхом досконалої організації самоосвітньої діяльності постійно удосконалюється професійна майстерність викладача і, як наслідок, формується авторитет педагога серед учнів, батьків, колег. Формування методичної культури викладача, як і самоосвіта – це безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення педагогів, орієнтованого на відповідність динаміці дійсності.

На закінчення свого виступу хотілося б звернутися до слів Василя Сухомлинського: *«Удосконалення методичної майстерності – це*

передусім самоосвіта, особисті ваші зусилля, спрямовані на підвищення власної культури праці і в першу чергу культури мислення».

Н.М. Міщенко, методист Херсонського вищого професійного училища сервісу та дизайну

З досвіду організації роботи педагогічного колективу над єдиною науково-методичною проблемою “Підвищення якості професійних, інтелектуально-пізнавальних та творчих здібностей учнів шляхом впровадження інноваційних технологій ”

Вибір науково-методичної проблеми обумовив діагностичний етап, у ході якого було проведено:

- дослідження реального рівня професійної майстерності, потреб та інтересів як усього колективу, так і кожного педагога (шляхом відвідування дирекцією училища, методичним активом уроків, позакласних заходів з їх наступним аналізом);
- вивчення рівня навчальних досягнень учнів, їх вихованості, розвитку;
- анкетування, діагностування педагогічних працівників з метою встановлення рівня професійної кваліфікації ;
- складання карти діагностики педагогічної діяльності, систематизація досягнень і утруднень педагогів;
- виявлення шляхом аналізу карти діагностики педагогічної діяльності та педагогічних спостережень за діяльністю колективу єдиної науково-методичної проблеми, обґрунтування її актуальності для педагогічного колективу.

Зразок питань для діагностування викладачів

Чи володієте ви такими формами, методами, технологіями педагогічної діяльності:

- Типи уроків, форми і методи навчання.
- Визначення цілей уроку, його змісту.
- Вибір прийомів та методів з урахуванням особливостей учнів.
- Підготовка учнів до сприймання нового матеріалу (у т.ч. прийоми актуалізації).
- Здійснення міжпредметних зв'язків, забезпечення професійної спрямованості предмету.

- Забезпечення пізнавальної активності учнів.
- Проблемне навчання.
- Використання елементів гри на уроках.
- Методика використання опорних конспектів, структурно-логічних схем.
- Шляхи усунення прогалин у знаннях учнів.
- Комплексне методичне забезпечення предмету.
- Розробка та використання дидактичного матеріалу.
- Пояснення та показ прийомів та засобів виконання навчально-виробничих завдань.
- Форми та методи поточного контролю знань.
- Форми та методи тематичного опитування.
- Індивідуальний підхід у навчанні.
- Нестандартні форми та методи проведення уроків.
- Використання ТЗН.
- Методи самоконтролю та взаємоконтролю учнів.
- Профорієнтаційна робота.
- Педагогічний аналіз уроку, вміння проводити самоаналіз.
- Використання педагогіки співробітництва.
- Методи роботи з педагогічно занедбаними дітьми.
- Організація роботи з батьками.
- Вміння організувати та провести виховний захід.

Однією із найдемократичніших форм науково – методичної роботи в училищі є **педагогічна рада**. Саме вона є координуючим та коригуючим центром організації роботи педагогічного колективу над єдиною науково-методичною проблемою.

Педагогічні ради були сплановані відповідно до обраної проблеми:

- Аналіз сучасних педагогічних та виробничих технологій та перспективність їх впровадження у навчально-виховний процес (2010-2011 н.р.).
- Активізація пізнавальних, інтелектуальних та творчих здібностей учнів на основі впровадження елементів інноваційних педагогічних та виробничих технологій (2011-2012 н.р.).
- Програмно-методичне забезпечення впровадження сучасних педагогічних та виробничих технологій (2012-2013 н.р.).
- Результативність навчання із запровадженням елементів сучасних педагогічних та виробничих технологій у навчально-виробничий та виховний процес (2013-2014 н.р.).
- Ефективність запровадження освітніх і виробничих технологій та перспективність роботи педагогічного колективу із вироблення власної технології навчання (2014-2015 н.р.).

Аналіз можливостей розв'язання обраної проблеми здійснюється через організацію роботи **творчих ініціативних творчих груп** за напрямками апробації та впровадження окремих педагогічних та виробничих технологій

(інтерактивного навчання; технології проєктів; ігрової технології; інформаційної технології).

Ці групи створюються із перспективою на подальшу презентацію обраної технології, аналізу її результативності, в контексті впливу на рівень якості професійних, інтелектуально-пізнавальних та творчих здібностей учнів, а також розробки творчою групою методичних рекомендацій практичного впровадження у навчально-виховний процес тієї чи іншої технології.

Форми роботи творчої групи з питання «Ділова гра – одна із форм реалізації єдиної науково-методичної проблеми училища»:

1. Теоретичні:

- слайдова презентація на тему: «Ділова гра як вид педагогічної діяльності»;
- засідання «круглого столу» «Методика конструювання ділових ігор»;
- проблемний семінар «Проблема методичного забезпечення ділових ігор»;
- педагогічна конференція «Значення ділової гри у підвищенні пізнавального інтересу учнів до предметів».

2. Практичні:

- педагогічний практикум. Показ фрагментів уроків із використанням ділових ігор;
- презентація модифікованої схеми ділової гри на уроці;
- розробка переліку дидактичного матеріалу для ефективного проведення ділової гри на уроці;
- проведення методичної декади «Ділова гра у навчально-виховному процесі»;
- серія показових уроків та позакласних заходів.

Основний масовий методичний орган, діяльність якого безпосередньо впливає на підвищення якості навчання і виховання учнів, ефективність застосування сучасних технологій навчання, професійний ріст і методичну майстерність педагогічних працівників – це **методична комісія**.

Методичні комісії училища також працюють у контексті науково-методичної проблеми, про що свідчать вибрані проблеми:

- Формування пізнавального інтересу та творчих здібностей учнів шляхом впровадження інтерактивних методів навчання.
- Впровадження інформаційних технологій при підготовці манікюрниць.
- Упровадження інноваційних технологій із використання мультимедійних технологій у навчально-виробничий процес на уроках суспільно гуманітарного циклу.
- Впровадження у навчально-виховний процес інноваційних перукарських технологій.
- Впровадження модульно-рейтингової технології при викладанні природничих дисциплін.

У діяльності методичних комісій простежується тісний зв'язок із науково-методичною проблемою, що свідчить про єдність цілей і завдань в методичній роботі.

Обґрунтувавши вибір проблеми, довівши її актуальність, спланувавши роботу в контексті проблеми кожної методичної комісії, кожного члена педагогічного колективу, в училищі проводиться велика робота щодо формування інтересу до даної проблеми, психологічної готовності працювати над впровадженням інновацій, зокрема, за допомогою психолого-педагогічних тренінгів.

Засідання методичної комісії суспільно-гуманітарного циклу

Тема: Готовність педагога до інноваційної діяльності

Мета: допомогти педагогам усвідомити наявність проблемних зон в особистісній і професійній сферах, сприяти підвищенню мотивації вчителів до саморозвитку і самореалізації, формувати навички групового співробітництва.

Форма проведення: психолого-педагогічний тренінг.

Завдання:

- визначити проблемні зони в особистісній та діяльнісній сферах учасників;
- визначити ступінь життєвої активності вчителів;
- сприяти усвідомленню учасників особистих цінностей як основи життєвого самовизначення;
- формувати бачення й усвідомлення вчителями поєднання у своїй діяльності різних стилів поведінки;
- сприяти формуванню навичок кооперативної взаємодії.

Хід заняття

Самопрезентація «Ініціали»

Кожному учасникові пропонується назвати своє прізвище, ім'я, по батькові, а потім — свої позитивні якості, що починаються з літер власних ініціалів. Наприклад, Коломієць Ірина Миколаївна — красива, ініціативна, милосердна. Усі представляються по колу.

Визначення мети тренінгу

Ведучий. Спочатку нам потрібно визначити мету семінарського заняття. Для цього я розповім вам одну історію. Ідуть учитель з учнем по дорозі. Раптом учень піднімає щось із землі і переносить на траву. Учитель запитує учня: «Що ти зробив?». «О учитель, я побачив, що равлик повзе по дорозі, і злякався, що його хтось зможе роздавити. Я переніс його на траву». «Що ти наробив! — вигукнув учитель,— равлик повз до своєї мети зі своєю швидкістю. Ти все змінив у його житті». Учень кинувся бігти. «Куди ти? — зупинив його вчитель. Я хотів перенести його назад, — відповів учень. Равлик вже одумався, він вже поставив нові цілі. Ти знову хочеш змінити все в його житті?». І далі вчитель запитав: «А сам ти пам'ятаєш, куди йдеш?».

Учасникам пропонується виконати невелику вправу: поставити ноги на ширину плечей, руки витягнути вперед паралельно підлозі. Потім повернутися усім тулубом назад і зафіксувати поглядом на стіні те місце, до якого вдалося дотягтися. Повернутися у вихідне положення. Закрити очі. Уявити собі, що наступного разу можна повернути свій тулуб значно далі. А потім, відкривши очі, спробувати знову повернутися. Порівнюючи те місце в просторі, у якому учасники тепер опинилися, з уявною відміткою на якомусь предметі, що зафіксувала їх колишній поворот, можна наочно переконатися в реальній силі впливу поставленої перед собою мети.

Ця проста фізична метафора знову нам наочно демонструє ефект постановки цілей. Отже, мета нашого заняття — допомогти усвідомити наявність проблемних зон в особистісній і професійній сферах, сприяти підвищенню мотивації до саморозвитку і самореалізації, формувати навички групового співробітництва.

Визначення очікувань учасників від заняття (10 хв)

Ведучий просить учасників на стікерах написати, чого саме чекають вони від заняття. Після цього кожен учасник зачитує свої очікування і приклеює листок на намальований на дошці «Берег надій».

Вправа «Колесо життя»

Для того щоб підвищити мотивацію активної участі в тренінгу, вчителям пропонується побудувати так зване «колесо життя». Вони отримують аркуші паперу формату А4 і малюють велике коло з вісьмома спицями (*див. мал. 1*).

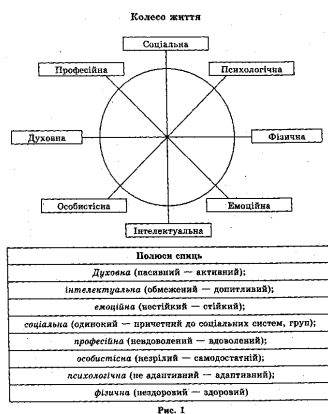
Кінець і початок спиць позначають таким чином, щоб біля центру виявилися назви з негативним забарвленням, тобто зі знаком «мінус», а біля великого кола — назви зі знаком «плюс».

Тепер учасники знаходять і позначають на кожній спиці місце, яке найбільшою мірою відповідає їхньому стану на сучасному життєвому етапі. Потім поєднують ці відмітки суцільною лінією.

Запитання для обговорення:

- Чи утворилося коло з проведеної вами лінії?
- У якому з аспектів життя ви найбільш благополучні?
- Які сфери життєдіяльності ви хотіли б удосконалити? Яким чином ви це можете зробити?
- Про що свідчить виконання цього завдання?

Коментар психолога. Кожна зі «спиць» утримує наше колесо в рівновазі. Кожна вимагає нашої уваги. Нам необхідно постійно розвивати в собі якості, зазначені на спицях, рівномірно, щоб ми могли прожити життя гармонійно.

Вправа «Ціннісні орієнтації»

Тренер розкладає на столі дві купюри — 1 і 5 гривень. Потім пропонує будь-якому бажаючому вибрати одну з них. Після того як учасник визначився з вибором, психолог запитує, на основі чого той зробив вибір (як правило, за більшою вартістю банкноти).

Далі тренер змінює паперову гривню на ювілейну. Коли й інший учасник визначився з вибором, він розповідає, що лежало в основі цього вибору. Значимість монети для нього полягає в тому, що вона задовольняє його потребу зібрати колекцію ювілейних монет (ціль, що він прагнув досягти); і це є цінним для нього.

Цінності допомагають людям визначитися, сформулювати свою поведінку.

Система ціннісних орієнтацій визначає змістовну сторону спрямованості особистості і складає основу її ставлення до навколишнього світу, до інших людей, до себе самої, основу світогляду і ядро мотивації життєвої активності.

Мозковий штурм

Учасники називають цінності, важливі для професійного вчителя (за допомогою комп'ютера одразу ж друкується список і демонструється на екрані):

професійні знання	педагогічні здібності
володіння педагогічними методиками	терпіння
створення ситуацій успіху	відповідальність
Ініціативність	активність
навички саморегуляції	рефлексивність
емпатія	простота у викладі матеріалу
позитивне настроювання	доброзичливість
вимогливість	об'єктивність
особистий інтерес	саморозвиток
креативність	толерантність

Учасникам пропонується вибрати з цих цінностей десять, а потім п'ять і пронумерувати їх за ступенем значущості для них.

Питання для обговорення:

- Що ви відчували, коли вас просили пронумерувати якості?
- Чи легко було розставатися з вашими цінностями? Чому?
- Які труднощі виникли в ході групової роботи?
- Яку інформацію для роздумів ви одержали?

Моделювання ситуації «Яким повинен бути вчитель»

Ведучий повідомляє, що кожна людина має свій стиль роботи. Тож і в учительській діяльності вирізняються різні стилі. Є вчителі, які досконало знають матеріал, уміють його пояснити, оперують термінами, цифрами, їх цікаво слухати, проте вони не працюють на розвиток учнів, вони, як експерти, тільки передають інформацію. Це *вчителі-експерти*.

Є вчителі, які використовують блискучі ефекти, яскраві вправи, їх цікаво слухати, приємно спостерігати за їхньою роботою, але такий учитель працює на себе, він демонструє свої вміння і навички і не працює на розвиток групи. Це *вчитель-зірка*.

А є вчителі, які не тільки вміють передати нові знання і навички учням, а й допомагають їм зробити узагальнення та висновки, спираючись на їх власний досвід. Це *вчителі-фасилітатори*.

У гірських народів у стародавні часи був провідник, який допомагав мандрівникам долати гірські, маршрути. Він знав, якою дорогою краще йти, скільки води взяти, яке спорядження потрібне тощо. Провідник разом із групою йшов на вершину, проте, коли він бачив, що мандрівники вже можуть самостійно подолати вершину, то давав їм можливість зробити це. Такого провідника називали «шерпою». Успішний учитель має бути «шерпою» в передачі знань, поєднувати в собі риси і експерта, і зірки, і фасилітатора. Термін «фасилітатор» прийшов до нас з медицини, де фасилітатор — це той, хто допомагає при народженні.

Питання для обговорення: Чому вчитель має поєднувати риси експерта, зірки, фасилітатора

Гра-розминка «Фасилітатор»

Учасники об'єднуються в дві групи за принципом «день — ніч» і стають у два кола (внутрішнє та зовнішнє). Тим, хто стоїть в зовнішньому колі, пропонується вийти з аудиторії і повідомляється: учасники, що утворять внутрішнє коло, протягом однієї хвилини будуть стояти із заплющеними очима, витягнувши руки вперед. Коли ви побачите, що руки вашого партнера опускаються вниз, підтримуєте своїми долонями легенько його руки, а як тільки відчуєте, що йому вже не потрібна ваша підтримка, опускайте свої руки. Після цього такий же інструктаж дається тим учасникам, що будуть

стояти у внутрішньому колі. Але їм пропонується руки напарників підтримувати постійно.

Учасники повертаються в аудиторію і виконують завдання протягом однієї хвилини.

Питання для обговорення:

- Як ви себе почували?
- Чи добре було тим, кому постійно підтримували руки?
- Чи добре було тому, кому підтримували руки час від часу?
- Як ви будете використовувати отриману інформацію в учительській роботі?

Учасників підводять до висновку, що комусь підтримка потрібна постійно, а комусь — лише інколи. Учитель-фасилітатор відчуває коли, кому і яку треба надати підтримку, щоб підштовхнути учнів до висновків, відкриттів.

Доречно буде привести слова Галілео Галілея: «Ми нічому не можемо навчити дорослих, ми тільки можемо допомогти їм відкрити це в собі».

Підбиття підсумків (метод ДРІД)

Ведучий пише на дошці:

Д — досвід (що робили, що пам'ятаєте?)

Р — рефлексія (які відчуття, реакція?)

І — інформація (яку інформацію одержали, які висновки зробили?)

Д — дії (як ви будете діяти в майбутньому)

Учасникам пропонується висловити свої думки щодо кожного питання. У такий спосіб підбиваються підсумки тренінгу.

Результатом тренінгу є :

- виявлення проблемних зон в особистісній та діяльній сферах педагогів;
- усвідомлення педагогами особистих цінностей як основи життєвого самовизначення;
- бачення й усвідомлення педагогами поєднання у своїй діяльності різних стилів поведіння у навчально-виховному процесі;
- формування навичок кооперативної взаємодії.

Засідання методичної комісії природничо-математичного циклу.

Тема: Для навчання потрібні звільнена енергія та мотивація.

Мета:

- розглянути різноманітні прийоми розвитку пізнавальних мотивів навчання;
- допомогти викладачам з'ясувати концептуальні питання мотивації навчання, зрозуміти від яких факторів та умов залежить їх успішність.

Форма проведення: «Візитна картка викладача»

Методи і прийоми роботи: «самопрезентація «Ініціали»», інформаційне повідомлення, виступи викладачів, робота в мікрогрупах «рекомендації».

Підготовчий етап:

Кожен викладач методичної комісії природничо–математичного циклу готує один з методів мотивації навчальної діяльності учнів, який є найпоширенішим на його уроках та, на його думку, найбільш ефективним для сприятливого створення мотиваційних моментів на уроці.

Хід проведення.

Епіграф:

*На початку своєї педагогічної діяльності я
припустився багатьох помилок, які мені не хотілося
б повторити. Найскладнішою проблемою виявилася
для мене мотивація до навчання...
А. Дреєр, американський педагог*

1. Самопрезентація «Ініціали»

Кожен член методичної комісії називає своє прізвище, ім'я, по батькові, а потім – свої позитивні якості, що починаються з літер власних ініціалів. Усі представляються по колу.

2. Інформаційне повідомлення «Мотивація і потреби».

Психолог: поняття «мотивація» використовується в психології з подвійним змістом: як система факторів, що обумовлюють поведінку людини, і як характеристика процесу, що підтримує поведінкову активність на певному рівні. З усіх мотиваційних понять найбільш важливим є поняття потреби. Ними називають стан людини або тварини в певних умовах, коли їм чогось бракує для нормального існування. Друге після потреби поняття – мотив. Мотив – це предмет, що виступає як засіб задоволення потреби, він організовує і певним чином направляє поведінку. Деякі педагоги думають, що, викликавши інтерес в учня до чого-небудь, вони вже з мотивували на виконання певної діяльності. Але інтерес прямо не пов'язаний з якою–небудь однією на цей час потребою. Чим більше в людини різноманітних потреб, мотивів і цілей, тим більш розвинутою є її мотиваційна сфера.

Методист: відповідно до принципу єдності свідомості й діяльності навчальна дія як цілісність складається з двох компонентів: мотиваційного (спонукання) та виконавського. Навчальні дії розвиваються від дії за зразком до творчих дій. Мотиви – головні сили, що рухають дидактичний процес. Вони посідають перше місце серед факторів, що визначають його продуктивність. Будь-яка діяльність матиме успіх тільки у тому випадку, якщо її учасники зацікавлені в результатах і беруть у ній безпосередню участь. А ступінь активності учасників у процесі діяльності визначається мотивами.

Можна відзначити, що учень на уроці повинен бути настроєний на ефективний процес пізнання, мати в ньому особисту зацікавленість, розуміти, що й навіщо він виконуватиме. Без виникнення цих мотивів

навчання, без мотивації навчальної діяльності пізнання не може принести позитивний результат.

3. Обговорення питань.

? Як урахувати індивідуальні особливості учнів під час мотивації навчальної діяльності?

Ставлення учнів до навчання.

- негативне;
- байдужне або нейтральне;
- позитивне аморфне;
- позитивне пізнавальне, усвідомлене;
- позитивне відповідальне, особистісне.

Для негативного ставлення учнів до навчання характерно таке: бідність і вузькість мотивів; пізнавальні мотиви вичерпуються інтересом до результату; не сформовані вміння ставити цілі, долати труднощі; навчальна діяльність не сформована; відсутнє вміння виконувати дію за розгорнутою інструкцією дорослого; відсутня орієнтація на пошук різних способів дії.

За позитивного (аморфного) ставлення учнів до навчання в мотивації спостерігаються нестійке переживання новизни, допитливості, спонтанного інтересу; виникнення перших переваг одних навчальних предметів перед іншими; широкі соціальні мотиви обов'язку; розуміння і первинне осмислення цілей, визначених викладачем.

За позитивного (пізнавального) ставлення учнів до навчання мотивація характеризується постановкою нових цілей; народженням нових мотивів; осмисленням співвідношення своїх мотивів і цілей. Навчальна діяльність включає не тільки відтворення за зразками педагога завдань, способів дій, але й виникнення самостійно визначених цілей, а також виконання дій з власної ініціативи. Відбувається опанування вміннями планувати й оцінювати свою навчальну діяльність до її здійснення, перевіряти та контролювати себе на кожному етапі уроку.

За позитивного (особистісного, відповідального) ставлення учня до навчання мотивація характеризується стійкістю і неповторністю мотиваційної сфери; уміннями ставити перспективні, нестандартні цілі та реалізовувати їх; умінням долати перешкоди задля досягнення мети. У навчальній діяльності спостерігається пошук нестандартних способів виконання навчального завдання, гнучкість і мобільність способів дій, опанування навчальними діями та уміннями до рівня навичок і звичок культури праці, вихід з навчальної діяльності в самоосвітню, перехід до творчої діяльності.

? Як визначити причини низької мотивації навчання?

? Як обрати найефективніші шляхи формування мотивації на уроці?

Голова комісії: на мотиваційно-організаційному етапі навчально-пізнавальної діяльності учнів мета викладача – перетворити учнів з об'єктів на суб'єкти

навчальної діяльності, що має забезпечити доцільність, організованість і правильність їх подальшої діяльності. Щоб досягти цієї мети, необхідно:

- організувати прийняття і розуміння учнями мети діяльності;
- організувати чітке бачення учнями результатів діяльності, ресурсів (інформації, вмінь, навичок), які їм стануть у пригоді, та способів можливої діяльності.

Етап мотиваційно-організаційної діяльності учнів повинен охоплювати приблизно

15-20% часу, відведеного на засвоєння навчального матеріалу. У міру оволодіння учнями даними процедурами час на організацію та орієнтацію скорочується.

4. Виступи викладачів на тему «формування мотивації на уроці».

1. Глузнуца В.О. (викладач біології) «Мотивація навчальної діяльності шляхом бесіди»
2. Левчук Н.М. (викладач математики) «Мотивація навчальної діяльності шляхом створення проблемної ситуації»
3. Андрощук Л.І. (викладач фізичного виховання) «Мотивація навчальної діяльності шляхом створення ситуації успіху»
4. Кривда А.В. (викладач фізики) «Мотивація навчальної діяльності шляхом екстраполяції»
5. Стецюк Т.М. (викладач інформатики) «Мотивація навчальної діяльності в процесі пізнавальних ігор та ігрових ситуацій»
6. Лавріненко Л.В. (викладач математики) «Мотивація навчальної діяльності на основі діяльнісного підходу до навчання»
7. Панченко Д.В. (викладач хімії) «Мотивація навчальної діяльності шляхом використання творчих завдань»

5. Робота в мікрогрупах.

Члени методичної комісії об'єднуються в мікрогрупи (по 3 викладача), кожна з яких отримує картку завдання.

Картка 1.

Ваші рекомендації, впровадження яких сприятиме створенню мотиваційних моментів уроку.

Картка 2.

Ваші рекомендації, щодо стимуляції навчання.

(озвучення)

6. Підбиття підсумків.

Голова комісії: варто пам'ятати, що:

- ...не можна зовні у процесі виховання формувати мотиви, на що сподіваються багато педагогів. Викладач може лише вплинути на формування в учнів мотиваторів (інтересів, схильностей, моральних норм, життєвих принципів тощо), які використовуватимуться учнями для самоформування мотивів.

...лише зацікавленості учнів недостатньо для створення стійких навчальних мотивів. Вважається, що цікавий матеріал може лише повернути увагу учнів й утримувати її певний час. Для повноцінної мотивації необхідно поєднувати різні методи її проведення.

Практична реалізація єдиної науково-методичної проблеми на першому етапі забезпечується також через заняття **Школи інноваційних форм і методів навчання, Школи молодого викладача «Імпульс», Школи майстра виробничого навчання – початківця «Шлях до майстерності»,** з цією метою у плани роботи шкіл включені наступні заходи:

- Консультація-практикум: "Інноваційні технології".
- Семінар-практикум “ Роль інтерактивної технології у підготовці вчителя до формування самоосвітньої компетентності учнів “
- Круглий стіл «Перші кроки до майстерності».
- Психологічний тренінг “ Як подолати страх перед уроком ”.
- Практикум «Через бар’єр труднощів».
- Практикум «Завтра урок».
- Практикум «Урок у системі особистісно орієнтованого навчання» та інші.

Заняття Школи інноваційних форм і методів навчання

Тема «Роль інтерактивних технологій у підготовці вчителя до формування самоосвітньої компетентності учнів».

Мета. Закріплення та поширення знань педагогів щодо психолого-педагогічних основ самоосвітньої компетентності особистості. Ознайомлення з практичними можливостями педагогічного супроводу школярів у процесі формування самоосвітньої компетентності. Розвиток умінь обирати доцільні методи й прийоми стимулювання самоосвітнього процесу, коригування його результатів.

Форма проведення: семінар-практикум.

Очікувані результати.

Після проведеного семінару – практикуму педагоги будуть *знати:*

- структурні елементи поняття «самоосвітня компетентність»;
- етапи моніторингу самоосвітньої компетентності;
- засоби стимулювання самоосвіти учнів;
- розуміти:
- роль самоосвіти в сучасному світі й освітньому процесі;
- власну роль у формуванні самоосвітньої компетентності учнів;

уміти: обирати засоби формування самоосвітньої компетентності учнів відповідно до їхніх можливостей;

ставитися:

- позитивно до ідеї формування самоосвітньої компетентності як ключової;

- відповідально до створення належних умов для цього процесу.

Обладнання: бейджики, роздатковий матеріал для вправи «Ажурна пилка», мультимедійна презентація з проблеми застосування інтерактивних технологій навчання, аркуші паперу для запису очікувань та зворотного зв'язку.

Очікування учасників. Запишіть, будь ласка, ваші очікування від нашої роботи на цьому тренінгу, закінчивши речення: «Від роботи на тренінгу я очікую...». Дякую. Для чого це потрібно робити? Яке це має значення? Чи можливо це застосувати на уроці? Що це дає учневі?

Для того, щоб робота відбувалася на належному рівні, потрібно мати глибокі знання з питань, які ми розглядаємо сьогодні.

Проведення інтерактивної вправи «Ажурна пилка»

Мета: практичне засвоєння навчального матеріалу.

Порядок проведення. Кожен учасник отримує папірець із текстом, на якому є кольорові та цифрові позначки.

1 етап. Об'єднаємося в так звані «домашні» групи: ті, хто мають однакові цифри на папірцях, сядьте за відведений для вас стіл. У вас є 15 хв, аби ви прочитали уважно ваш текст, опрацювали належним чином запропоновану вам інформацію, засвоїли її на рівні, достатньому для обміну з іншими. Обговоріть у «домашній» групі, чи все ви зрозуміли правильно, як саме доцільно буде подати наданий матеріал у наступній групі, де вам доведеться стати експертом із вашого питання.

У цій групі починає працювати людина, на аркуші якої—цифра 1, потім — цифра 2 і так далі. На всю роботу вам також відведено 15 хв.

2 етап. Після завершення роботи учасники повертаються до «домашніх» груп, щоб поділитися інформацією, отриманою від колег. Завдання «домашніх» груп — остаточне узагальнення та коригування всієї інформації. Час для роботи — 5 хв.

Питання для контролю засвоєння знань (результат роботи в аудиторії та вдома)

- Чому на сьогодні проблема самоосвіти є актуальною?
- У яких документах наголошується про необхідність створення умов для неперервного навчання, навчання впродовж життя?
- Якою є структура самоосвітньої компетентності?
- За якими етапами здійснюється моніторинг формування самоосвітньої компетентності учнів?
- Якою ви бачите модель випускника, готового до самоосвіти?
- У чому полягає роль педагога у процесі формування самоосвітньої компетентності учнів?
- Які ви знаєте можливості стимулювання самоосвітньої діяльності учнів?

Питання для обговорення вправи:

- На яких уроках можливе застосування цієї технології?
- Що вона дає для учнів у плані формування самоосвітньої компетентності?
- Назвіть її переваги та, на ваш погляд, недоліки.
- Які труднощі можуть виникнути у вас при застосуванні цієї технології? Як їх можливо подолати?

«Круглий стіл» або обмін досвідом учасниками роботи

Поділіться власним досвідом організації самоосвіти учнів. Для цього пропонуємо об'єднатися у групи (четвірки), розповісти про досвід організації, обрати найбільш цікаві повідомлення, презентувати їх на загальне коло. Під час обговорення приділити увагу таким питанням:

- Формування мотивації до самоосвіти.
- Розвиток загальнонавчальних умінь: організаційних, інформаційних, пізнавальних, комунікативних.
- Роль спецкурсів, факультативів, гуртків у формуванні готовності до самоосвіти.

Підбиття підсумків заняття:

Запишіть, будь ласка, на аркуші, з якого ви розпочинали роботу на тренінгу, продовження незакінченого речення: *«Цей тренінг був для мене...»*. Відповідаєте анонімно.

- Інтерактивна вправа «Мікрофон»: говорити має той, у кого в руках символічний «мікрофон». Висловіться щодо тих почуттів, які ви відчули сьогодні під час роботи на тренінгу.
- Що для вас було найкориснішим під час тренінгу, що — менш корисним?
- Ваші побажання та пропозиції щодо наступного заняття (запишіть на аркуші).

На заняттях шкіл професійної та педагогічної майстерності проводиться підготовка до практичної реалізації завдань науково-методичної проблеми, вивчення інноваційних методик, обмін педагогічним досвідом. Діє правило творення позитивного іміджу, згідно з яким кожен педагог є творчою, розумною, високоморальною особистістю, а завдання методичної служби – створити умови для реалізації цих якостей.

Також до необхідних умов успішної організації роботи педагогічного колективу над єдиною науково-методичною проблемою на першому етапі відносяться:

- спланована самоосвітня діяльність кожного педагога;
- організація взаємовідвідування уроків
- організація наставництва;

Організація наставництва

- Складання індивідуального плану наставницької роботи з урахуванням потреб і можливостей педагогів - початківців.
- Взаємовідвідування уроків і позакласних заходів з їх подальшим обговоренням.
- Спільні відвідування уроків досвідчених колег та їх ретельний аналіз.
- Попереднє відвідування стажистом уроків, які проводить наставник.
- Спільне зі стажистом складання календарно – тематичних планів, конспектів уроків.
- Допомога стажисту в розробці уроків, позакласних заходів.
- Надання стажисту рекомендацій щодо самоосвіти.
- Ознайомлення стажиста з науково – методичною літературою.
- Обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших учителів.
- Допомога в роботі з «важкими» дітьми та їхніми сім'ями. Залучення стажистів до методичної, громадської роботи.

Пам'ятка наставнику для аналізу уроку молодого вчителя

- Чи зацікавив урок учнів?
- Чи забезпечено цілеспрямовану розумову діяльність учнів?
- Чи дотримується вчитель педагогічного такту?
- Як створюються ситуації для глибокого сприймання матеріалу, емоційних переживань учнів?
- Як здійснюється контакт із групою та окремими учнями, тобто як налагоджено зворотній зв'язок?
- Наскільки ефективно організовано самостійну роботу учнів, як учитель озброює їх навичками самоосвіти, самоконтролю?
- Що на уроці найбільше вдалося вчителю?
- Які заходи виховного характеру було здійснено?
- Як формувалася на уроці свідомо робоча дисципліна?
- Що не вдалося? Чому? Як працювати над усуненням недоліків? _

Підсумки роботи педагогічного колективу над єдиною науково-методичною проблемою на цьому етапі презентуються та аналізуються у ході педагогічної ради “Аналіз сучасних педагогічних і виробничих технологій та перспективність їх впровадження у навчально-виховний процес”

Результатом роботи педагогічної ради, що проходить у формі ділової гри стають практичні рекомендації щодо подальшої роботи над загально училищною проблемою.

Л.М. Свідер, голова МК викладачів гуманітарного циклу
ДПТНЗ «Херсонський професійний ліцей
зв'язку та поліграфії»

Методична майстерність викладача у подоланні неуспішності учнів

Ця проблема хвилює людство з тих пір, коли воно встало на шлях цивілізації. Ще в Стародавній Греції, в Спартанських гімназіях збирали в окремі групи слабких учнів і під керівництвом наставника виховували їх. В 17 ст. великий педагог Я.А. Коменський написав книгу «Велика дидактика», в якій розділяв учнів на 6 груп, відповідно до розумового розвитку і ставлення до навчання. Він давав поради вчителям, яку надавати допомогу тим дітям, які від природи є нездібними і для яких школа стає найулюбленішим місцем. З вченням Я.А.Коменського були добре ознайомлені педагоги шкіл України.

В 19 ст. К.Д.Ушинський приділяв велику увагу відстаючим учням і однією з причин їх відставання вважав «зубрячку». Він радив використовувати в подоланні неуспішності індивідуальний метод.

У радянський період були відхилені біологічні теорії природо-вроджених здібностей, фізіологічні задатки, розумовий розвиток за соціальними умовами. Досконально розкривався матеріалістичний погляд на успішність.

В 30 - ті роки педагог Блонський П.П. у книжці «Педологія» першим розкрив причини неуспішності учнів:

- низька працездатність,
- швидка втомлюваність,
- невміння працювати з підручником,
- відсутність інтересу до навчання та ін.

У наш час педагоги і психологи особливе значення надають психологічному підходу до виявлення причин і попередження неуспішності. Академік Ю.К. Бабанський створив вчення про неуспішність учнів. Назвав цю проблему «дуже складною і багатогранною». Ідеї Бабанського увійшли в новітню педагогіку і сьогодні також є актуальними. Проблема неуспішності має ще багато нерозв'язаних питань, особливо тих, які пов'язані з мисленням, відношенням учнів до навчання, тобто «внутрішньою позицією».

У вік інформаційного сплеску все більше вимог до молодого покоління: глибше мислити, запам'ятовувати, розмірковувати, розкривати свої знання. Тому викладачам необхідно вивчати досягнення сучасної педагогіки, психології для попередження та подолання неуспішності учнів.

За даними вчених, приблизно 12,5% учнів відчувають труднощі в навчанні, що значною мірою ускладнює роботу педагога. Для позначення цього явища у психолого-педагогічній літературі існують поняття «**неуспішність**» і «**відставання**».

Неуспішність - невідповідність підготовки учнів вимогам змісту освіти, фіксована через певний період навчання (після вивчення теми, розділу, наприкінці семестру).

Неуспішність є наслідком процесу відставання, взаємопов'язана з ним, у ній синтезовано окремі відставання.

Відставання - невиконання вимог (або однієї з них) на одному з проміжних етапів відрізка навчального процесу, який є тимчасовою межею для визначення успішності.

Розрізняють відставання:

- **глибоке, загальне** з багатьох предметів і за тривалий час,
- **часткове або постійне відставання** з складних предметів,
- **епізодичне відставання** з одного або кількох навчальних предметів, яке можна подолати.

З метою подолання успішності учнів на низькому рівні необхідно сприяти орієнтуванню педагогічного колективу на її профілактику. Для чого потрібно впроваджувати в навчальний процес диференційований підхід до учнів, концентрувати увагу на вдосконаленні методики викладання складних предметів, систематично вивчати реальні можливості учнів. Викладачам необхідно знайомитись з методикою подолання неуспішності, виробити єдині вимоги до учнів по подоланню неуспішності.

Вирішальним у запобіганні й подоланні неуспішності учнів є належна підготовка вчителя до цієї діяльності. Для цього він зобов'язаний усвідомити значущість проблеми, уміти встановити причини успішності на низькому рівні в кожному конкретному випадку, володіти методикою навчання слабовстигаючих учнів, підходити до них з «оптимістичною гіпотезою», виявляти терплячість, доброзичливість.

Причини неуспішності учнів

1. Недоліки, фізичного та психічного розвитку

- слабка здоров'я;
- нерозвинені пам'ять і мислення;
- відсутність навичок навчальної праці

2. Недостатній рівень вихованості

- відсутність інтересу до навчання;
- слабка сила волі;
- недисциплінованість;
- відсутність почуття обов'язку і відповідальності

3. *Негативний вплив атмосфери в сім'ї*

- низький матеріальний рівень життя сім'ї;
- негативне ставлення батьків до навчального закладу;
- відрив дітей від навчальної праці та ін.

4. *Недоліки в діяльності навчального закладу:*

- відсутність у групі атмосфери поваги до знань;
- недостатня організація індивідуальної та самостійної роботи учнів;
- байдужість і слабка професійна, методична підготовка педпрацівника, його невміння визначити мету навчання, налагодити ефективний контроль за його результатами, зневажливе ставлення до розвитку учнів, практицизм, орієнтація на зубрячку.

З метою виявлення причин неуспішності, та ліквідації прогалин у знаннях учнів в нашому ліцеї проводиться моніторинг навчальних досягнень протягом всього періоду вивчення предмету. Моніторинг включає: оцінки за базову школу, результати вхідних контрольних робіт з базових предметів, семестрове оцінювання. З метою виявлення рівня базової підготовки учнів 1 курсу проводяться вхідні контрольні зрізи знань з предметів загальноосвітнього циклу: математики, фізики, хімії, української мови, історії. За результатами контрольних робіт викладачами розробляються «Заходи по ліквідації прогалин в знаннях учнів», які розглядаються на методичній комісії викладачів загальноосвітніх дисциплін. Заходи по ліквідації прогалин складаються з таких напрямків:

- На уроках виділяти час для повторення матеріалу за курс базової школи;
- Проводити додаткові заняття з учнями, які встигають на низькому рівні;
- Залучати учнів до виконання усних, письмових домашніх робіт;
- Створювати групи взаємодопомоги та взаємоконтролю для роботи на уроках та в позаурочний час;
- Своєчасно проводити тематичний облік знань учнів з усіх предметів, реєструвати корекцію знань;
- Залучати учнів до позаурочної роботи;
- Постійно інформувати батьків про успішність учнів з усіх предметів;

Систематично на засіданнях методичної комісії заслуховуються звіти викладачів про результати зрізів знань та семестрової атестації, надаються рекомендації по подоланню неуспішності, виробляються шляхи подолання неуспішності.

Шляхи подолання неуспішності

1. Педагогічна профілактика:

- пошуки оптимальних педагогічних систем, методів і форм розвиваючого, особистісно-орієнтованого навчання, використання нових педагогічних технологій у розвитку здібностей учнів та ін.
2. *Педагогічна діагностика:*
- своєчасне виявлення прогалин у навчанні (проведення бесід з учнями, батьками, спостереження за учнями, їх тестування, аналіз результатів);
 - визначення видів відставання (епізодичного, стійкого з одного предмету чи предметів одного профілю, широкопрофільного) на педагогічному консиліумі і розроблення на ньому заходів щодо подолання неспішності.
3. *Виховний вплив* - налагодження індивідуальної роботи з невстигаючим учнем, співпраці з батьками.
4. *Подолання епізодичного, часткового відставання:*
- консультації щодо раціоналізації навчальної праці;
 - посилення контролю за щоденною працею учнів;
 - своєчасне реагування на окремі факти відставання, виявлення їх причин і вжиття оперативних заходів, спрямованих на їх усунення;
 - індивідуальні завдання з вивчення пропущеного;
 - контроль за виконанням заданого.
5. *Подолання стійкого відставання:*
- вдосконалення методики викладання предмета;
 - доступне розкриття навчального матеріалу, розвиток мислення учнів;
 - диференціювання завдань з усунення прогалин у знаннях;
 - спеціальне повторення недостатньо засвоєних тем;
 - заходи, спрямовані на розвиток інтересу до предмету.
- Щоб подолати стійке, широко-профільне відставання учнів, слід вживати заходи щодо усунення епізодичного і часткового відставання та координувати дії всіх педагогів.
6. *Подолання неспішності загалом:*
- ліквідація прогалини в знаннях та навичках самостійної, початкової праці;
 - розвиток в учнів уваги, уяви, зосередженості, пізнавальної активності;
 - подолання негативного ставлення до навчання;
 - виховання інтересу до знань.
7. *Додаткові заняття з учнями, які встигають на початковому рівні:*
- можуть бути добровільними або в окремих випадках обов'язковими за призначенням викладача;
 - індивідуальними, але їх можна проводити з групою 3-5 учнів, які мають ті самі прогалини в знаннях;
 - додаткові заняття недоцільно проводити одразу після закінчення уроків;

- на додаткових заняттях методи і прийоми повинні бути різноманітними і водночас суто індивідуальними;
- з учнями, які повільно засвоюють суть матеріалу, треба працювати більше, повільнішими темпами; перевіряючи виконане завдання;
- необхідно від учня вимагати пояснення, просити розказати правило, навести відповідний приклад;
- з часом педагог пропонує новий вид роботи з поступовим ускладненням її від заняття до заняття.

8. *Належна підготовка педагога до подолання неуспішності учня.*

Педагог зобов'язаний:

- усвідомити значущість проблеми неуспішності;
- уміти встановити причини неуспішності в кожному конкретному випадку;
- володіти методикою розвиваючого навчання, невстигаючих учнів;
- прагнути, щоб у невстигаючого у навчанні йшов постійний розвиток пам'яті, мислення, емоцій, інтересу до навчання, формування загально навчальних вмінь і навичок (виділяти головне, планувати, організовувати і контролювати свою діяльність, відповідати, самостійно виконувати роботу та ін.)
- виявляти терпимість, доброзичливість у спілкуванні з слабким учнем, вселяти йому віру в свої здібності стати благополучним вихованцем і мати успіх у навчанні.

Система роботи викладачів з учнями із початковим рівнем навчальних досягнень включає в себе:

- опитування частіше, ніж інших;
- обов'язкова перевірка виконання домашнього завдання (з частковим його поясненням);
- можливість користуватися складеним вдома планами відповіді, якщо потрібно, пропонувати учням готовий план відповіді;
- дозвіл під час підготовки відповіді використовувати таблиці, схеми, малюнки, опорні конспекти тощо;
- активне заохочення перших успіхів;
- дотримання доброзичливого тону під час опитування;

Під час вивчення нового матеріалу:

- стимулювання пізнавальних інтересів (акцентування уваги на конкретному матеріалі, що вивчається; наведення цікавих фактів, історичних довідок, залучення до різних видів посиленої навчальної діяльності тощо);
- підтримування уваги під час засвоєння нового матеріалу (допоміжні запитання, асоціації з вивченим раніше);
- добір оптимального темпу навчання;
- регулювання складності змісту нового матеріалу (зазначати основне; ділити навчальну інформацію на частини, посилені для сприйняття; використання методу укрупнення дидактичних одиниць тощо),

Під час самостійного засвоєння учнями навчального матеріалу для вироблення у слабо встигаючих учнів навчальних умінь, навичок викладач повинен:

- здійснювати докладний інструктаж перед роботою, яку передбачається виконати (вказати тип задачі або формули, правила, за якими її розв'язують ; зробити відповідні малюнки, схеми, дати алгоритм виконання цього завдання; попередити про ймовірні помилки).

Методична скарбниця професійної майстерності ХПЛХП

Педагогічна справа – це той вид мистецтва, якому треба вчитися в інших, а не покладатися лише на себе.

М. Пирогов

Педагогічний колектив Херсонського професійного ліцею харчової промисловості у своїй практичній діяльності орієнтується на модель розвитку навчального закладу, активно та творчо долучається до педагогічних інновацій, з оптимізмом дивиться в завтрашній день.

Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», Національна доктрина розвитку освіти накреслили основні напрями та завдання підвищення якості всіх ланок і форм освіти. Насамперед таке завдання стоїть перед загальноосвітнім навчальним закладом, який є першою і головною ланкою навчання й виховання молодого покоління. Здійснення якісних результативних змін у діяльності навчального закладу неможливе без належного творчого рівня науково-методичного забезпечення і педагогів, які творчо працюють. Тому постійне підвищення їхньої кваліфікації, вдосконалення педагогічної майстерності, впровадження в практику роботи сучасних досягнень психолого-педагогічної науки та інноваційних педагогічних технологій навчання й виховання є пріоритетами на освітянській ниві.

Стабільність кадрового складу, віковий та практичний досвід педагогічної роботи 12 викладачів загальноосвітнього циклу обумовлюють достатньо високий рівень працездатності, забезпечують вирішення інноваційних ідей розвитку навчального закладу.

Склад педагогів за кваліфікацією:

Спеціалісти вищої категорії – 3 (25,0%);

Спеціалісти першої категорії – 5 (41,7%);

Спеціалісти другої категорії – 4 (33,3%).

Якісний склад педагогічного досвіду викладачів:

5 – 10 років - 1 (8,4%);

10 – 15 років – 4 (33,3 %);

> 15 років – 7 (58,3 %).

Проблема, над якою працює методична комісія викладачів загальноосвітнього циклу - "Сучасні технології, як засіб підвищення якості знань учнів". Кожний викладач вибрав, згідно з специфікою викладання свого предмету, окремо свою проблему, над якою працює постійно.

Але їх спільна робота — як робота оркестру, яким керує диригент, які ноти вибере, як виконавця спрямує — таку мелодію й матимемо. Так і колектив педагогів ХПЛХП працює злагоджено, чітко, системно, у постійній гармонії. А за цим стоїть клопітка, щоденна, напружена, цілеспрямована діяльність всіх ланок, яка поєднується з високою вимогливістю, компетентністю, доброзичливістю, щирою підтримкою.

В.Сухомлинський зазначав, що «немає такої професії, в якій людина не змогла б піднятися на вершини майстерності». Педагогічна праця вже від самих витоків має творчий і дослідницький характер, а методична робота є життєвою потребою кожного окремого педагога й водночас обов'язковою вимогою суспільства - найважливішою умовою забезпечення ефективного функціонування навчального закладу. Сьогодні науково-методична робота набуває нових елементів, її структура стає виявом створення умов розвитку особистості вчителя та досягнення рівня його професіоналізму.

Практика підтверджує, що позитивне педагогічне середовище складається тоді, коли педагогічні працівники зацікавлені в колективному пошуку вирішення проблем. Сьогодні вимагає творчого вчителя, учителя-дослідника, який піднімається на вершину педагогічної майстерності, до якої прагне кожен учитель, але подолати її, мабуть, нікому не вдалося, бо межі для росту, вдосконалення немає.

Методична культура вчителя — це вища форма його активності, творчої самостійності, стимул і умова вдосконалення навчального процесу, передумова виникнення нових ідей у педагогічній науці та практиці. Це не тільки глибокі знання, але й майстерність, мистецтво, індивідуальність, уміння пояснити, зацікавити наукою, озброїти учнів практичними навичками. Одним із напрямків методичної роботи в ХПЛХП є підтримка ділового настрою вчителя, допомога в подоланні труднощів, у відкритті шляху до пошуку, ініціативи й творчості.

Методична робота в ліцеї ґрунтується на основі діагностики та прогнозування і спрямована на вдосконалення кваліфікації та професійної майстерності кожного вчителя, зокрема й підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу в цілому. У практичній діяльності використовую всі форми методичної роботи (колективну, групову, індивідуальну), так як лише за цієї умови можна забезпечити надання систематичної практичної допомоги кожному вчителю.

Підвищення фахової підготовки можливе тільки у творчості, адже відомо, що слова вчать, приклади захоплюють, дії розвивають. Саме тому традиційним в Херсонському професійному ліцеї харчової промисловості стало проведення постійно діючих семінарів. Отже, семінар — це живий, творчий процес і його не можна запрограмувати в усіх деталях, але

організатору слід добре продумати кожен етап заняття. Важливу роль у підвищенні ефективності семінарського заняття відіграють підготовка та технологія його проведення. Необхідно стежити за тим, щоб під час семінару була створена атмосфера доброзичливості та взаємної довіри, вільного обміну думками, співробітництва та співдружності. Доцільно поставити на занятті проблемне питання, викликати розгортання мікродискусій, а завершити семінар підбиттям підсумків обговорюваної теми та виробленням рекомендацій. Семінарські заняття різних типів забезпечують розвиток творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації і професійного використання знань – вільне володіння мовою педагогічної науки, оперування термінами, поняттями, визначеннями. Саме тут формується і закріплюється вміння виступати в ролі оповідачів і опонентів, доводити, заперечувати чи підтримувати, відстоювати власну точку зору.

Так, цікавими і змістовними були організовані та проведені такі семінари:

- інструктивно- методичний семінар «Впровадження інновацій, сучасних педагогічних і інформаційних технологій в системі освіти»;
- семінар-практикум «Компетентність як основа успіху і вдосконалення учасників навчально-виховного процесу»;
- творчий семінар «Основи педагогічної творчості. Педагогічна творчість – запорука успіху роботи педагога»;
- семінар-тренінг «Наявність взаємозв'язку в одній із форм методичної роботи: самоосвіта вчителя – якість викладання – рівень знань, умінь і навичок учнів»;
- семінар-презентація на кращу організацію роботи МК.

Однією з необхідних умов успішного зростання вчителя є цілеспрямована й систематична психологічна підтримка, яка здійснюється як індивідуально так і під час проведення психолого-педагогічних семінарів. Як наслідок плідної роботи в ХПЛХП стали семінари «Особистісне зростання вчителя», «Справжній учитель: Хто він?» психолога та методиста.

Відповідно до вимог сьогодення, творча педагогічна робота повинна здійснюватися за формулою «кожний учитель – це вчений, дослідник, який не просто засвоює одержувану інформацію, а висуває свої власні гіпотези, перевіряє їх на практиці, має свою маленьку педагогічну теорію». Завдяки плануванню роботи методичної комісії викладачів під керівництвом Ейсмонтович О.М. на засіданнях педагога обговорювали питання вивчення та аналізу стану викладання предметів, рівня та якості навчальних досягнень учнів, рівень вихованості учнів та шляхи вдосконалення виховного процесу, розглядалися питання застосування нових педагогічних технологій, обмінювались власним досвідом, знайомились з новинками методичної літератури. Дієвою формою обміну досвідом було проведення показових уроків, відкритих виховних годин, заходів, свят. Як правило це були нестандартні уроки та форми проведення заходів.

Підсумком спільної роботи стали:

- проведення майстер-класів (викладач англійської мови Возниця Б.В., викладач географії Сич О.М.), творчі звіти (викладач української мови Ейсмонтович О.М., викладач інформатики Патерук Т.М.), виставки методичних надбань, семінар-конкурс «Вчитель року» (переможець викладач історії Челяк О.В.), «Класний керівник року» (переможець Возниця Б.В.), «Надія-2012» (переможець викладач математики Марухнич О.В.) переможці яких приймали участь в обласних заходах;
- участь у огляді-конкурсі кабінету (кабінет географії I місце, кабінет світової літератури III місце);
- зростання рівня педагогічної майстерності вчителів, їх інформаційної та методичної культури, 8 викладачів пройшли навчання за програмою Intel;
- апробація та впровадження електронних посібників у навчальний процес;
- узагальнення та друкування досвіду творчо працюючих педагогів в періодичних виданнях;
- підвищення рівня навчальних досягнень учнів (на 11 % збільшилась кількість учнів, що мають високий та достатній рівні);
- часткове підвищення результативності учнів ліцею у міських предметних олімпіадах, конкурсах, проектах різних рівнів;
- збільшилася кількість учнів ліцею (на 15%), що вступили до вищих навчальних закладів III-IV ступеня акредитації.

Позитивні напрацювання в роботі методичної комісії загальноосвітнього циклу додають наснаги та творчого натхнення всьому колективу ХПЛХП.

Самоосвіта – один із шляхів формування методичної культури викладача

**Далеко не кожен стане вченим,
письменником, артистом. Далеко не
кожному судилося винайти порох або
велосипед, але майстром своєї справи
має стати кожен.
В.Сухомлинський.**

Запорукою методичної культури, професійної діяльності викладача є самоосвіта.

Сьогодні педагоги повинні розуміти: бути гарним професіоналом означає бути в постійному пошуку, зростанні, розвитку.

Суспільство завжди ставило і буде ставити перед вчителем високі вимоги. Для того, щоб вчити інших, потрібно знати більше, ніж інші. Тому самоосвіта є головним завданням кожного вчителя.

Самоосвітня діяльність включає:

- роботу над науково-методичною проблемою;
- вивчення науково-методичної, психолого-педагогічної та навчальної літератури;
- участь у індивідуальних і групових формах роботи;
- вивчення досвіду колег.

Мета самоосвіти:

- розширення загально-педагогічних і психологічних знань з метою удосконалення методів навчання і виховання;
- поглиблення знань із різноманітних методик;
- оволодіння досягненнями педагогічної науки, передової педагогічної практики;
- підвищення загальнокультурного рівня педагога.

Алгоритм самоосвіти:

- проблема, над якою працює училище;
- власна методична тема;
- термін реалізації (робота над темою);
- очікувані результати.

Науково-методична проблема училища звучить так: «Розвиток пізнавальних здібностей і професійних рис особистості учня через педагогічну майстерність викладачів і майстрів в/н в технології особистісно орієнтованого навчання».

Етапи роботи над цією проблемою:

I. Організаційно-методичний

1. Оновлення змісту навчально-виховного процесу шляхом впровадження у практику роботи основних ідей проблеми особистісно орієнтованого підходу через інтерактивні технології.

2. Створення максимально-сприятливих умов для оволодіння обраною професією

3. Вивчення інноваційних форм і методів роботи по забезпеченню підготовки конкурентоздатних кваліфікованих робітників зі спеціальностей «кухар-кондитер», «електрозварник», «водій» .

II. Теоретично-науковий

1. Науково-теоретичні конференції

2. Педагогічні читання з даної проблеми

3. ІМН з вивчення методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України та НМЦ ПТО в Херсонській області

4. Удосконалення методичної роботи з педагогічними кадрами з підвищення їх науково-теоретичного рівня.

5. Участь в обласних семінарах з підвищення фахової майстерності.

6. Самоосвіта.

III. Практичний

1. Впровадження в навчальний процес нових комп'ютерних технологій та мультимедійної системи.

2. Проведення педагогічних семінарів та тренінгів.

3. Узагальнення результатів педагогічної діяльності через рейтингову таблицю спостережен

IV. Інформаційно-видавничий

1. Вивчення, впровадження та поширення передового педагогічного досвіду

2. Підготовка методичних розробок уроків, виховних заходів, годин спілкування, доповідей з досвіду роботи вчителів, майстрів в/н, вихователів для друку.

3. Видання методичних бюлетенів та тематичних буклетів.

Методична комісія загальноосвітніх дисциплін забезпечує діяльність педагогів, що спрямована на підвищення власної педагогічної діяльності, сприяє підвищенню якості навчання. Кожному викладачу при обранні теми для самоосвіти надаю допомогу через бесіду. Відвідуючи уроки цих викладачів та аналізуючи їх, надаю можливість їм самим зробити самоаналіз проведеного уроку. Із означених проблем обираємо тему для самоосвіти. Перелік тем, над якими працюють викладачі:

1. Впровадження інтерактивних технологій на уроках хімії та біології.

2. Розвиток творчих здібностей на уроках української літератури.

3. Формування професійного мовлення учнів через впровадження ІКТ.

4. Впровадження ІКТ на уроках світової літератури.

5. Інноваційні форми навчання на уроках фізики.

6. Формування комунікативних компетентностей на уроках англійської мови через впровадження ІКТ.

7. Роль групових технологій у формуванні мовленнєвої компетенції учнів.

8. Застосування інтерактивних технологій-один із напрямків удосконалення навчального процесу на уроках математики.

На основі обраної теми викладач разом з методистом розробляє особистий план роботи, який містить:

- назву теми;
- мету та завдання;
- передбачуваний результат;
- спосіб демонстрації результату зробленої роботи;
- форма звітності .

Так, наприклад, викладач світової літератури, в 2006-2007 н. р. працювала над темою «Орієнтація на особистісне спрямування структури і методики сучасного уроку зарубіжної літератури». Її досвід був узагальнений на засіданні МК, на педраді. Була створена методична папка з розробками уроків, позакласних заходів, дидактичних матеріалів. А у 2011-2012 н.р. - «Використання мультимедійних ресурсів та елементів проектування на уроках світової літератури» і як результат створення презентації її педагогічного досвіду, який узагальнено на педраді.

Це індивідуальна форма роботи викладача. Також проводяться семінари-практикуми «Сучасний урок: яким йому бути?», «Компетентність - як основа успіху і самовдосконалення учасників навчально-виховного процесу»; семінари-тренінги «Використання інноваційних форм і методів та підтримка педагогічних пошуків», «Формування творчої компетентності викладача», «Самоосвіта-запорука творчої діяльності викладача».

Робота над училищною проблемою знаходиться тільки на II етапі. Попереду робота з практичного та інформаційно-видавничого етапів. Хоча вже зараз можна сказати, що свої результати (розробки уроків) викладачі друкують у журналах «Все для вчителя».

Нетрадиційні (інтерактивні) форми та методи роботи з вчителями по формуванню професійної майстерності

Методична культура викладача формується в процесі активної участі в різноманітних формах колективної роботи. Система методичної роботи над головною методичною проблемою «Формування особистісного потенціалу учнів та розвиток їх творчих здібностей шляхом впровадження інноваційних технологій» сприяє активізації роботи кожного педагогічного працівника училища. Чим активніше діяльність самого педагога, тим швидше відбувається процес формування методичної культури. Тому в училищі більшість колективних форм методичної роботи проходить в нетрадиційній формі та інтерактивному режимі.

Перш за все ми почали проводити традиційні засідання педагогічної ради з впровадженням інтерактивних технологій, а саме з використанням роботи творчих мікрогруп, методів «акваріуму», «мікрофону», «мозкового штурму». Так, наприклад, засідання педагогічної ради за темою «Система роботи здоров'язбережнього навчально-виховного процесу» проходило в формі роботи творчих мікрогруп. Напередодні були створені чотири творчі групи, члени якої готували виступи і пропозиції щодо поліпшення роботи в училищі за напрямками:

- «Я людина» - фізичне здоров'я
- «Я особистість» - психічне здоров'я
- «Я громадянин» - соціальне здоров'я
- «Я творець» - духовне здоров'я.

Готували виступи і молоді і досвідчені педагоги, кожен висловлював своє бачення вирішення питання. Так в процесі підготовки та обговорення і відбувається поступовий ріст методичної культури кожного.

Засідання педагогічної ради за підсумками педагогічної роботи 2011-2012н.р. проходило у формі презентації відеороликів головами методичних комісій, але готували їх всі члени методичних комісій. Так спілкуючись один з одним, аналізуючи власну методичну роботу, кожен з педагогів підвищує свій методичний рівень.

Педагогічна рада за темою: «Успіх – як життєвий пріоритет особистості» був проведений шляхом роботи чотирьох творчих мікрогруп, які виконували завдання підготовлені психологом. Необхідно було за даним описом віднести учня до певної групи і намітити форми та методи роботи з ним по формуванню мотивації до успіху.

За такою ж формою проходила педагогічна рада за темою «Створення гуманної демократичної атмосфери в училищі на основі взаємної поваги педагогів та учнів». Робота мікрогруп відбувалася за такою схемою:

- Попереднє анкетування учнів про позитивні і негативні якості педагогів

- Визначення педагогами якостей, якими повинен володіти вчитель
- Робота з психологічними характеристиками учнів для визначення напрямків індивідуальної роботи з ними (робота по мікрогрупам, лідер групи презентує роботу, оформлену на плакаті).

Пропонуємо вашій увазі можливі форми проведення таких засідань.

1. Диспут
2. Семінар
3. Дискусія
4. Ділова гра
5. Захист ідей
6. Дискусійний клуб
7. Естафета
8. Захист досліджень
9. Захист інновацій
10. Психолого-педагогічний вернісаж
11. Педагогічний аукціон
12. Методична панорама
13. Психолого-педагогічний ринг
14. Консиліум
15. Круглий стіл

Систематично в нашому училищі проводяться психолого-педагогічні семінари, які в наш час вкрай необхідні кожному педагогу, адже без психологічних знань не може бути й мови про ефективність навчально-виховної діяльності. Психолог Слатвінська Валентина Миколаївна часто проводить тренінги з майстрами в/н, викладачами, класними керівниками і молодими педагогами, а також виступає перед аудиторією з різних питань психології, проводить тестування. Але одна справа - це знання даних питань психології, а інша – їх правильне застосування. І саме на психолого-педагогічних семінарах після виступів, обговорення питань, по мікрогрупам роздаються реальні психологічні ситуації, які необхідно вирішити і презентувати свою відповідь. Відповіді доповнюються іншими мікрогрупами, психологом, і таким чином, вирішується певна реальна ситуація, в якій може опинитись педагог і вже матиме варіанти шляхів її вирішення.

В нашому училищі проведені психолого-педагогічні семінари за такими темами:

- Причини конфліктів та шляхи їх вирішення
- Шляхи розвитку та удосконалення творчого розвитку учнів ХВПКУ як основи успішного процесу навчання
- Шляхи корекції акцентуацій характеру підліткового віку
- Профілактика наркотичного та алкогольного узалежнення підлітків та юнаків, профілактика та корекція їх поведінки.

В училищі була проведена інструктивно-методична нарада викладачів методом модерації. Незабаром викладачем товарознавства продовольчих товарів Севериненко Т.І. був впроваджений метод модерації на уроці. В результаті досить слабка навчальна група проявила інтерес і активність під час вивчення теми.

Використання нетрадиційних форм організації методичної роботи з викладачами і майстрами в/н – це прямий шлях до застосування нових форм і методів у навчально-виховній діяльності педагогів.

Пропоную вашій увазі нестандартні форми організації методичної роботи в училищі.

1. Методичний фестиваль
2. Методичний ринг
3. Методичний вернісаж
4. Диспут
5. Дебати
6. Тренінг
7. Аукціон педагогічних ідей
8. Майстер – клас
9. Круглий стіл
10. Калейдоскоп методичних ідей
11. Психологічний практикум
12. Акмеологічний практикум
13. Методичний конструктор
14. Ділова гра
15. Методичний ярмарок
16. Панорама педагогічних досліджень
17. Салон педагогічної майстерності
18. Захист оригінальних проектів.
19. Педагогічний консилиум
20. Педагогічні ігри
21. Методичний міст
22. Моделювання педагогічної ситуації
23. Педагогічна зустріч
24. Творча студія
25. Семінар-супутник
26. Методичний консалтинг
27. Методична сесія (для тих хто атестується)
28. Лінгводидактичний тренінг
29. Бліц - гра
30. Вернісаж особистостей
31. Освітняські вечори.
32. Педагогічний портрет творчого колективу
33. Педагогічна олімпіада

Більшість з них були впроваджені при проведенні різних форм колективної методичної роботи в училищі. В нашому училищі підсумки методичної роботи майстрів в/н за навчальний рік проводились у формі **методичного рингу**. Метою цього заходу було активізація методичної роботи майстрів в/н і ознайомлення їх з однією з нестандартних форм її проведення. Методичний ринг проводився між двома командами майстрів в/н товарознавчого і технологічного відділень. Майстрам заздалегідь було запропоновано підготуватись до змагання з методики, дидактики і презентації своїх власних досягнень. Присутніми на методичному рингу були всі викладачі, які здійснювали привітання учасників віршами, піснями і здійснювали інтерактивне голосування з визначенням переможців. Методичний ринг складався з трьох раундів:

• Дидактичний марафон

Учасники по черзі відповідають на питання з дидактики

• Методична родзинка

Кожний учасник презентує приклад використання інноваційної технології, метода або прийому, який він запроваджує у навчально-виховній діяльності.

• Мій майбутній проект

Учасники презентують свої плани на майбутнє: індивідуальні, парні, групові проекти

Наступний методичний захід був проведений у формі **вернісажу особистостей**. Для його проведення від кожної методичної комісії було представлено по одному педагогу, якого обирали за методом «мікрофону». Кожен учасник повинен був пройти **ЗП**, тобто три презентації і пройти три етапи:

- I етап - Презентація особистості педагога методичною комісією
- II етап – Само презентація Власне життєве і педагогічне кредо
- III етап - Презентація власного педагогічного досвіду

Для викладачів, які атестуються ми проводимо **педагогічну сесію**, яка складається з:

- виставки методичної роботи в навчальному кабінеті
- відкритого уроку
- позаурочного заходу з предмету
- виховного заходу
- презентації власного досвіду.

Вся методична робота в училищі здійснюється через діяльність методичних комісій, які є найдавнішим видом педагогічної співдружності. Основною метою діяльності методичної комісії є залучення педагогів до інноваційної пошукової діяльності, розвиток творчої ініціативи педагогів, виявлення і поширення найбільш ефективних форм та методів їхньої роботи. Нестандартні форми проведення засідань методичних комісій:

1. Рольова гра “Прес-конференція”	7. Педагогічні посиденьки
2. “Акваріум”	8. Творча студія
3. Презентація.	9. Методичний дисплей
4. Методичний телеміст	10. Проблемний стіл
5. Методичний діалог	11. Круглий стіл
6. Педагогічні ігри	

Звичайно, початкуючі викладачі, перш ніж виступити перед широкою аудиторією, готуються до виступу на засіданнях методичних комісій. З метою активізації діяльності методичних комісій в училищі проводяться інтегровані засідання, відкриті засідання в нестандартних формах. Так нещодавно відбулося засідання методичних комісій суспільно-гуманітарних дисциплін за темою: «Мотивація навчальної діяльності учнів». Проходило засідання у формі методичного ярмарку та сприяло активізації діяльності всіх членів методичної комісії, як під час підготовки, так і на самому засіданні. Кожен виступаючий підготував не тільки своє питання, але й під час виступу задіяв присутніх в його обговоренні шляхом підготовки цікавих питань, завдань, тощо. Саме такі засідання є результативними в плані розширення знань з методики проведення уроків і підвищення професійної компетентності всіх педагогів.

Засідання методичних комісій товарознавчих та організаційно-технічних дисциплін проходило у формі презентацій інноваційних

виробничих технологій. І кожен з викладачів і майстрів виробничого навчання презентував свої дослідження, супроводжував їх слайдовою презентацією та виставкою зразків товарів.

В училищі регулярно проводяться майстер-класи, які є однією з форм обміну досвідом з колегами і, на мій погляд, вони є універсальними. Адже педагог за власним розсудом може спланувати його проведення і показати себе і з професійної діяльності і свої особистісні якості. Під час проведення майстер-класу наші викладачі показують фрагменти уроків, позаурочних заходів з предметів, слайдові презентації власного педагогічного досвіду.

Таким чином, в училищі вся методична робота здійснюється в інтерактивному режимі з впровадженням інноваційних технологій, що сприяє підвищенню рівня професійної майстерності педагогів і дає можливість ефективно впроваджувати ці технології у навчально-виховний процес.

Методисти ВПУ №17 м. Генічеська
Заїка Д.І., Тимошенко А.Ю.

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ І МЕТОДИ РОБОТИ З ПЕДАГОГІЧНИМИ КАДРАМИ ПО ПРОБЛЕМИ

На початку ХХІ століття змінюється світ, і ми є цьому свідками. Найбільш успішними стають суспільства, що мають високий рівень знань та інтелекту. Не копалини, не географічне положення є вирішальним чинником

економічного розвитку сьогодні, а людський розвиток: освіта і технології, які роблять країну конкурентоспроможною на світових ринках.

Отже, надзвичайно велике значення має нині зміст, якість, освіта та її вагома складова - професійна освіта, головна мета якої - створити умови для розвитку та самореалізації кожної особистості як громадянина України, формувати покоління, здатне навчатися впродовж всього життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства. Тож цілком зрозуміло, що пошук нових підходів до організації навчально-виховного процесу у Вищому професійному училищі - це вимога часу, відгук на інформаційний розвиток суспільства. Сучасний випускник училища повинен опанувати систему наукових знань, способи діяльності, оволодіти навичками самостійного пошуку нової інформації, приймати рішення і брати на себе відповідальність за справу, за свої вчинки, за розвиток своєї особистості. А щоб виховати такого випускника, потрібні кваліфіковані, компетентні педагоги.

Саме інноваційні технології навчання, як-то: особистісно-орієнтована технологія, комп'ютеризація навчально-виховного процесу, метод проектів, технологія формування творчої особистості, технологія критичного мислення, інтерактивних форм і методів організації навчання й виховання, формування інформаційно-комунікативної й професійної компетентності та інші, дають можливість партнерській взаємодії вчителя й учнів, у ході якої вони стають активними учасниками процесу навчання. Педагогічний колектив училища усвідомлює, що саме в такій атмосфері учні оволодівають навичками науково-пошукової, дослідницької діяльності, самостійного пошуку нової інформації з різних джерел, вчать працювати в команді, мобілізуються на активну пізнавальну діяльність.

Щоб все це здійснювати на уроках, позакласних заходах та досягти істотних результатів у навчально-виховному процесі, педагогічний колектив працює на даний час над науково-методичною проблемою: «Впровадження нових педагогічних та виробничих технологій у навчально-виховний процес як механізм самореалізації педагога».

Науково-методична робота над проблемою - це складова освітнього процесу, засіб його управління, спрямований на вдосконалення професійно-педагогічної культури вчителів, впровадження психолого-педагогічних ідей, вивчення нових технологій навчання й виховання, підвищення рівня професійної компетентності й творчої майстерності педагогів, узагальнення й поширення передового педагогічного досвіду. Це час апробації та впровадження в практику напрацювань за інтерактивною методикою проведення уроків і позакласних заходів, це підбиття підсумків роботи і досягнень педагогічного колективу, виявлення недоліків та їх усунення.

Застосування новітніх технологій, методів і форм діяльності вимагає від викладача не лише знань, а, у першу чергу, глибокої переконаності у

важливості й необхідності нововведень, якісних змін навчального процесу, бажання щось змінювати, експериментувати, шукати, творити. Адже саме від кожного педагога, від його рішення, ставлення до праці залежить результативність змін, перетворень, перспектива розвитку училища. В таких педагогічних кадрах зацікавлені і керівництво училища, і учні, їх батьки та суспільство в цілому

Використовуючи колективні, групові та індивідуальні форми роботи з педагогічним колективом, в училищі створено план дій для реалізації методичної проблеми:

- Вивчено педагогічну й науково-методичну літературу з даної проблеми;
- Вироблено рекомендації розкриття сутності основних ідей, цілей і завдань роботи над проблемою;
- Організовано роботу методичних комісій та методичної ради;
- Проведені семінари-практикуми «Сучасному уроку – інноваційні форми і методи навчання і виховання», «Професійна етика і культура педагогічних стосунків», навчально-методичні семінари-практикуми «Педагогічна майстерність і особистість учителя, майстра виробничого навчання у підготовці кваліфікованих робітників», науково-теоретична конференція «Технологія партнерства», фестивалі педагогічних ідей, круглий стіл «Обмін досвідом по впровадженню науково-методичної проблеми», психолого-педагогічний консиліум. Крім того, на засіданні методичної ради були визначені пріоритетні завдання:
 - вивчати й оволодівати сучасними психолого-педагогічними діагностиками розвитку особистості та колективу;
 - впроваджувати сучасні педагогічні й управлінські технології з метою підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів;
 - готувати конкурентоздатного робітника, спроможного розкривати свої здібності в різноманітних сферах сучасного життя;
 - допомагати випускникові орієнтуватися в сучасному суспільстві, формувати його здатність швидко реагувати на запити часу.

В системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів і їх об'єднання навколо вивчення науково-методичної проблеми значне місце відведено методичній роботі як ключової і найбільш складної. Складність полягає не лише у пошуку нових ефективних форм, а й у тому, що методична робота повинна бути пронизана принципами гуманізму, демократизації, системності, які направлені, як і вся освіта в цілому, на розвиток особистості, здатної до самоосвіти, саморозвитку, яка б вміла критично мислити, використовувати набуті знання та вміння для творчого розв'язання проблем. Щоб таку особистість сформувати, слід вивчити її індивідуальні особливості. Щорічне проведення психолого-педагогічного консиліуму в училищі за участю всього педагогічного колективу, медичних працівників, батьківського

комітету дає нам змогу бачити цілісну емоційно-динамічну характеристику індивідуальності кожного учня, знати його темперамент, конкретні особистісні нахили та індивідуальні властивості психіки, щоб враховувати в навчально-виховній роботі. Уміла інтеграція традиційних методів і форм навчання з інноваційними, відкрила нам широкі можливості підвищення якості навчально-виховного процесу. Саме це є ключовою роботою методичної служби нового типу, яка працює в нашому училищі, де створені необхідні умови для зростання професійної майстерності кожного педагогічного працівника. На базі методичного кабінету працюють:

- методична рада;
- творчі групи;
- методичні комісії вчителів ;
- школи: активних форм і методів навчання; молодого майстра; педагога-початківця;
- експериментальний майданчик;
- постійно діючий науково-практичний *семінар*.

Методична рада в нашому училищі є посередником між педагогічною наукою і практикою. Від її роботи залежить і пропаганда, і впровадження наукових знань в практичну роботу, і організація педагогічного колективу на вирішення актуальних педагогічних завдань методичної роботи, тим паче, й роботи над навчально-методичною проблемою, яка є об'єднувальним початком, творчим задумом, ідеєю та інструментом професійного зростання колективу і сприяє підвищенню роботи училища на якісно новий рівень.

До методичної ради ВПУ № 17 входять досвідчені вчителі: Романюта Л.М., Заїка Д.І., Павленко І.І., Ларіонова О.Ф., Шкликова Н.М., які мають великий авторитет, «грають першу скрипку», вирізняються творчим потенціалом, організаторськими здібностями, їхня думка найбільш вагома, вони стимулюють інших членів колективу. Робота методичної ради координує діяльність всіх підрозділів методичної служби училища.

При методичному кабінеті працюють творчі групи, тематика засідань яких також зумовлена метою науково-методичної проблеми:

- використання мультимедійної технології в училищі;
- метод проектів у навчально-виховному процесі;
- застосування інтерактивних технологій на уроках та позакласних заходах;
- використання ігрових методів;
- формування творчої особистості через систему виховної роботи.

Працюючи над проблемою, творчі групи організують проведення декад ініціативи та творчості молодих спеціалістів та досвідчених вчителів,

виставок дидактичного і роздаткового матеріалів, комплексно-методичного арсеналу уроків, виховних заходів.

Рекомендації, розроблені членами творчих груп, апробуються, коригуються, уточнюються. Члени творчих груп виступають перед педагогічним колективом з повідомленнями, доповідями, лекціями, пропагують власний досвід застосування на практиці положень, рекомендацій, висновків науки з даної проблеми, пропагують власний досвід в пресі. Молоді спеціалісти училища творчо використовують їх у своїй практиці.

Робота методичних комісій та творчих груп на засіданнях та між засіданнями підпорядковуються алгоритму:

- 1) Теоретична підготовка
- 2) Визначення ідеї, проблеми для практичного впровадження
- 3) Пошук засобів її реалізації
- 4) Апробація їх на уроках
- 5) Аналіз (самоаналіз) результату апробації
- 6) Повідомлення, обговорення результатів, обмін досвідом
- 7) Постановка нових завдань

Робота за даним алгоритмом формує культуру педагогічного мислення, дає вчителю професійну свободу у виборі методів, форм, прийомів, засобів роботи на уроках, а в кінцевому результаті - сприяє підвищенню якості знань, вмінь і навичок учнів.

Це дуже важливо в методичній роботі, бо кожна комісія об'єднує педагогічних працівників з різним стажем роботи, з різними кваліфікаційними категоріями. Одні педагоги вже досягли певних вершин і рухаються далі, інші - продовжують шукати, а дехто - ще взагалі не визначився стосовно того, що в його роботі є найбільш ефективним і дає найкращий результат, які форми і методи організації навчально-виховного процесу найбільш сприяють розвитку пізнавальної активності учнів.

Так, наприклад, викладач світової літератури, Романюта Лариса Миколаївна працює над власною проблемою: «Формування комунікативної компетентності учнів через впровадження ІК - технології та інтерактивних методик при викладанні світової літератури та у позаурочний час». Опанування усним і писемним спішуванням, оволодіння нормами літературного мовлення, набуття певних мовних вмінь і навичок дуже необхідні для формування в учнів професійної культури, честі і гідності майбутніх робітників.

Використання ІКТ дає вчителю і учням можливість отримати доступ до художніх текстів, газет, журналів, словників, підручників, посібників та інших матеріалів, володіти найновішою, найсвіжішою інформацією. Саме ця технологія, на думку Лариси Миколаївни, допомагає зорієнтувати учня на

здобуття нових знань шляхом самоосвіти, розвивати власний інтелект, емоційну і мовну культуру, вміння самореалізації, самовираження, самооцінки. Комп'ютерна програма Microsoft Power Point дозволяє вчителю і учням вдало використовувати текстовий формат, звукові та відеофайли, анімаційне оформлення, різноманітні схеми, таблиці, динамічні графіки. У 2010-2011 навчальному році кабінет світової літератури нагороджено дипломом I ступеня за I місце в обласному конкурсі-огляді на краще КМЗ предмету «Світова література». Все це сприяє кращому розумінню учнями програмового матеріалу, підвищує їх інтерес до літератури, допомагає удосконалити аналітичні, мовні навички, розвиває творчу фантазію й уявлення, дає змогу кожному учню проявити свої здібності й індивідуальність, зробити особистий внесок в спільну працю на уроці. Відкриті уроки з тем: «Тематика, композиція і стиль філософського роману Альбера Камю «Чума», «Бути і лишатися людиною» (за творчістю Ф. М. Достоєвського), «Перший письменник третього тисячоліття – М. Павич», «Кохання сильніше смерті» (урок позакласного читання за повістю «Альпійська балада» Василя Бикова) - яскраве тому підтвердження.

Поряд з традиційними уроками Лариса Миколаївна розробляє і проводить нетрадиційні уроки, серед яких: урок-диспут, урок-усний журнал, урок-дослідження, урок-театральна вистава, урок-літературна вітальня, урок-подорож, урок-пошук, урок-роздум, урок-презентація проекту, бінарні уроки. Систематично проводячи показові творчі уроки для вчителів училища, району, області, предметні олімпіади, місячники світової літератури, тематичні вечори, літературні вікторини, Лариса Миколаївна тим самим здійснює апробацію результатів вивчення та дослідження проблеми, над якою працює.

А викладач української мови та літератури Шкликова Наталя Миколаївна, проводячи авторський урок з теми «І.Я. Франко. Поетична збірка «Зів'яле листя». Змістовний зв'язок про вічне життя із поезією «Зів'яле листя», підключила групу до збору матеріалу про життєву і творчу спадщину І.Я.Франка. Викладач разом з учнями аналізували твори «Легенди про вічне життя», збірку «Мій смарагд», розмірковували над людським життям та його сенсом. Наталя Миколаївна уміло розвивала творчі здібності учнів, прививала любов до поезії, музиці, вчила берегти й цінувати спадщину українських письменників. Кожен раз викладач ретельно продумує і готує необхідне обладнання до уроку - опорні конспекти, схеми, дидактичні матеріали, підбирає довідкову літературу – книги, журнали, статті, відеоролики, публікації, застосовує комп'ютерні й мультимедійні технології. Серед традиційних форм проведення уроків, в арсеналі викладача також є нетрадиційні: уроки-дослідження, інтегровані, уроки-презентації, КВК, ділові ігри, уроки-диспути, уроки-проекти, що дає позитивний результат. Так, її вихованці, як і вона сама, пишуть вірші і поеми, презентують їх під час проведення оглядів художньої самодіяльності, вечорів, беруть активну участь

в училищних, районних та обласних олімпіадах. А кабінет української мови і літератури зайняв I місце в обласному огляді-конкурсі на краще КМЗ предмету.

Отже, цілеспрямована робота над науково-методичною проблемою дає свої результати:

- Зростає кількість педагогів, які проводять відкриті уроки для вчителів училища, області, беруть участь у Всеукраїнських та обласних конкурсах на кращі методичні розробки нетрадиційних форм проведення уроків та позакласних заходів.
- Поповнюється число колег, які діляться досвідом роботи на сторінках науково-методичних видань і періодичної преси. Це Стаднікова Н.Ю., Заїка Д.І., Отрощенко Ю.В., Романюта Л.М., Пирогова Ю.В., Шкликова Н.М. та інші.
- Досягнення кожного члена педагогічного колективу висвітлюється на постійно діючих стендах «Досягнення колективу» та рейтинговій таблиці «Творча активність педагогів».

Показником професійного рівня та компетенції педагогічних кадрів також є атестація:

Викладач-методист – 2;

Нагороджені знаком Макаренка – 2;

Старші викладачі – 2;

Викладач вищої категорії – 8;

Викладач I категорії – 9.

Досвід підтверджує, що лише за умов постійного професійного зростання кожного педагога, координації зусиль усього педагогічного колективу, зосередження його діяльності на розв'язанні конкретної науково-методичної проблеми можна значно підвищити ефективність і результативність навчально-виховного процесу.

